

יד מהרש"א

מסכת פסחים

פרק אלו דברים

סה: -- עג:

December 10, 2013

© Yechezkel Folger 2013

מפתח

דף סה:	4
רש"י ד"ה הזאה תוכיח.....	4
דף סו:	5
רש"י ד"ה במועדו ויעשו.....	5
תד"ה מה מועדו.....	6
תד"ה תוחב לו.....	9
בא"ד משמע משמעתין.....	10
תוספות בד"ה מה לתמיד שכן תדיר.....	11
דף סו:	13
תד"ה הנח להו.....	13
תד"ה אלא אמר ריש לקיש.....	14
דף סז:	15
תד"ה הכתוב נתקו לעשה.....	15
רש"י ד"ה אינו צריך.....	17
דף סז:	18
תד"ה כי האי גוונא זב נמי וכו'.....	18
תד"ה שכן עושה משכב ומושב וא"ד ולא פירכא היא.....	20
תד"ה ואיתקש בעל קרי.....	23
דף סח:	24
גמרא ומדסיפא למחנותם.....	24
דף סח:	25
תד"ה מפריך.....	25
תד"ה ומה שחיטה ותד"ה אם דחו בדף סט.....	26
תוספות ד"ה מה ראי'.....	31
דף סט:	32
רש"י ד"ה בשחיטה השבתני.....	32
תוספות ד"ה אם דחו ובא"ד שאין חילוק.....	33
תד"ה הזאה דתרומה.....	34
דף סט:	37
רש"י ד"ה וכל שביחיד ובא"ד יחיד נמי ובד"ה אמר לי.....	37
תד"ה אכילת פסחים.....	39
תד"ה אבל מילה.....	41
דף ע:	43
תד"ה לאו חובה.....	43
תד"ה והא מדקתני.....	44
דף ע:	47
תד"ה מאי טעמא.....	47
דף עא:	53
תד"ה לאו משום.....	53
דף עב:	58
דף עא: ודף עב.....	58
סוגיא דטעה בדבר מצוה חלק א' רש"י ד"ה הפסח ששחטו.....	58
וד"ה ר' אליעזר וד"ה מה לי וגמ' ד"ה לישני לי.....	58
תד"ה שקדם ומל.....	66
דף עב:	69
תד"ה באשתו נמי.....	69

דף עג.....	70
גמרא שחטו שלא לאוכליו פשיטא	70
תד"ה לדברי האומר	72
תד"ה שחטו ונמצא	73
תד"ה אשם וכל א"ד שבו	74
דף עג.....	75
רש"י ד"ה מידי הוא טעמא	75
ד"ה אלא אמר רב פפא	77

דף סה:

רש"י ד"ה הזאה תוכיח

בפירש"י בד"ה הזאה תוכיח כו' דהכי שמע ליה ר' עקיבא כו' עכ"ל כצ"ל מפ"י הרע"ב ור"ל דלכך פסיקא ליה לרע"ק בהזאה טפי משום דהכי שמע ר' עקיבא מר"א רבו ור"א גמריה אתעקר ליה כדמסיק לקמן וק"ל:

1) משנה

a) ר' אליעזר

i) ערב פסח שחל בשבת מותר on שבת and similar מצוה are מותרין קרבן פסח of the הרכבתו

ii) These activities are שבותין that are אסור on שבת only and are מותר when they're מותרין for קרבן פסח

b) ר' עקיבא

i) קשיא

(1) It's אסור to do הזאה for a טמא מת on שבת שחל פסח ערב even though הזאה is only a שבות and a טמא מת can't bring a פסח קרבן without the הזאה

2) דפוסים according to the גרסא in our רש"י

a) "דהכי שמעינן ל"ר' עקיבא"

b) Meaning we know that this הזאה is אסור because we heard this from ר' עקיבא

3) מהרש"א

a) better is the גרסא of רע"ב in רש"י that "דהכי שמע לי" – meaning ר' עקיבא asked this קשיא to אליעזר ר' because ר' עקיבא had heard ר' אליעזר himself say that the הזאה is אסור

b) the גרסא of רע"ב follows the מהלך of the גמרא at דף סט.

דף 10.

רש"י ד"ה במועדו ויעשו

[דף 10 עמוד א] בד"ה במועדו ויעשו כו' והזאה נמי לא מגופיה דפסח היא ולא כתיב בה מועד עכ"ל כן הוא בפ"ה הרע"ב ב"ר"ל דודאי הזאה נמי א"א לעשותה מע"ש אפ"ה לא דחי שבת משום דמכשירי מצות פסח היא ולא מגופיה דפסח ולא כתיב מועד אלא בגופי' דפסח לר"ע וק"ל:

- 1) הקדמה
 - a) See the prior דיבור
- 2) מהרש"א as explained by משנה
 - a) ר' אליעזר
 - i) A פסוק says "במועדו" for שחיטה
 - ii) means "בזמנו הקבוע לו" and teaches that the קרבן פסח must be brought on שחיטה even on שבת and this applies to מכשירין as well as to ניסן
 - b) רש"י as explained by עקיבא
 - i) The זמן for הזאה on שביעי לטומאה that's a פסח is also fixed for י"ד and still we don't derive from במועדו that this הזאה is שבת דוחה
 - ii) it must be that במועדו applies only to מצות that involve the גוף of the פסח קרבן and not to מכשירין such as הרכבתו וכו'

תד"ה מה מועדו

תוס' בד"ה מה מועדו כו' ואי מג"ש ילפינן מה צריך לצריכותא הא איצטריך כו' עכ"ל
ק"ק ומאי קושיא דאימא דה"ק דלהכי איצטריך ליה לתנא לג"ש דמועדו ולא סגי ליה
בלאו ג"ש למילף פסח מתמיד לענין שבת ותמיד מפסח לענין טומאה משום דאיכא בכל
חדא מינייהו חומרא דליתא באידך ודו"ק:

1) הקדמה First

- a) To derive a הלכה by גזירה שוה from one דין to a second דין – the same word must appear for both – and it's not relevant that one דין has a קולא or חומרא that the other doesn't have
- b) To derive a הלכה by הצד במה from one דין to a second דין the reverse מהלך applies: neither דין can have a חומרא or a קולא that the other doesn't have and it's not relevant whether the same word appears for both

2) הקדמה Second

- a) The word "במועדו" appears both for קרבן תמיד and קרבן פסח

3) גמרא

- a) We first derive from לימודים other than from במועדו that תמיד is שבת and פסח is דוחה טומאה
- b) Then
 - i) by גזירה שוה of במועדו-במועדו
(1) we derive for תמיד from פסח that תמיד is טומאה
(2) we derive for פסח from תמיד that פסח is שבת

4) תוספות

- a) Note that
 - i) The סוגיא here uses each "במועדו" only as the basis of a גזירה שוה
 - ii) The סוגיא doesn't derive דחי' of שבת and טומאה from the plain meaning of the word "במועדו" as "בזמנו הקבוע לו"

5) ברייתא דף עז.

- a) The ברייתא asks two שאלות and answers both

6) תוספות

- a) The details of the first שאלה and of the תשובה to the first שאלה aren't relevant but it's משמע from the שאלה and תשובה that it's from the plain meaning of במועדו that אפילו בטומאה פסח and for שבת that תמיד מדויק for ברייתא

7) Second שאלה and תשובה

- a) שאלה
 - i) why do we need a separate "במועדו" for each of תמיד and פסח

- b) שאלה to the first תשובה
- i) צריכי
- (1) If במועדו were said only for תמיד we'd say that the דחיות for שבת and טומאה apply only for תמיד because it's תדיר and כליל
- (2) If במועדו were said only for פסח we'd say that the דחיות for שבת and טומאה apply only for פסח because פסח is בכרת
- 8) תוספות
- a) קשיא
- i) It can't be that that the ברייתא relies on במועדו-במועדו as the basis for a גזירה שוה because if so it's obvious that we need each במועדו simply to support the גזירה שוה and there's no need for the ברייתא to set out its צריכותא
- ii) So it must be once more that the ברייתא relies on the משמעות of במועדו and asks and answers this שאלה and תשובה
- (1) שאלה
- (a) Why do we need a separate "במועדו" for each of תמיד and פסח
- (b) One במועדו **by way of its משמעות** should have been enough to teach קרבן פסח and קרבן תמיד for either one of דחיית שבת וטומאה and we'd then derive these דחיות הצד במה to the other קרבן
- (2) תשובה
- (a) צריכי because we'd be מפריך the מה הצד this way
- (i) If במועדו were said only for תמיד we'd have said that the דחיות for שבת and טומאה that are based on the משמעות of במועדו apply only for תמיד because it's תדיר and כליל
- (ii) If במועדו were said only for פסח we'd say that the דחיות for טומאה and שבת that are based on the משמעות of במועדו apply only for פסח because פסח is בכרת
- 9) מהרש"א
- a) We can accept the ראי' that תוספות brings from the first שאלה and תשובה but we have this קשיא on the ראי' that תוספות brings from the second שאלה and תשובה
- b) קשיא
- i) It's possible that this is what the ברייתא intends by its second שאלה
- (1) Once we know **by one separate לימוד** that פסח is טומאה and **by another separate לימוד** that שבת is תמיד דוחה שבת
- (2) Why do we need one במועדו for תמיד and another במועדו for פסח in order to derive by גזירה שוה from פסח the דין of דחיית טומאה for תמיד and to derive by the same גזירה שוה from תמיד the דין of דחיית שבת for פסח
- (3) When we could have relied on במה הצד without any במועדו at all

ii) And the ברייתא answers that we can't rely on the במה הוצד because of the צריכותא we set out earlier

תד"ה תוחב לו

**בד"ה תוחב לו כו' והא בעי כלי שרת כו' וי"ל שהקדישום כו' עכ"ל ר"ל שהקדישום
מע"ש דאל"כ תקשי ליה והתנן אין מקדישין כו' כדפריך לקמן וק"ל:**

בא"ד משמע משמעתין

בא"ד משמע בשמעתין דיש איסור ר"ה בירושלים כו' עכ"ל בס"פ דתמיד נשחט דתנן חשיכה יצאו וצלו כו' נמי מוכח דיש איסור הוצאה בירושלים ואפשר לאוקמה מדין כרמלית אבל הכא משמע להו דמדין ר"ה נגעי בה מדפריך לקמן והלא מחמר דלא שייך איסור מחמר אלא באיסור ר"ה כדמוכח פרק המוציא תפילין ודו"ק:

תוספות בד"ה מה לתמיד שכן תדיר

בד"ה מה לתמיד כו' ונילף מבינייהו דתמיד ומילה או משתי הלחם גרידא כו' עכ"ל מלת גרידא טעות הוא דבהדיא אמרי' לקמן בפ' כיצד צולין דמעומר ושתי הלחם ליכא למילף מידי דאלימי משום דבאין להתיר אלא דר"ל או משתי הלחם ומחד מהנך וק"ק לי אמאי לא תיקשי להו דממוספי סוכות ופסח שהן היתרים ממאתי' דדחו שבת כפרש"י והיינו משום דכתיב בפסח כאלה תעשו שבעת ימים וא"א שבעת ימים בלא שבת וכן דסוכות ולקמן בפ' כיצד צולין יליף שעירי רגלים מבמועדיכם ומנייהו גרידא איכא למילף שפיר פסח דאינן תדיר וכליל שהיו בהן חטאות הנאכלות ולקמן בפ' כיצד צולין יתיישב דליכא למילף ממוספי רגלים משום דבאין לכפר ודו"ק:

1) גמרא

a) קל וחומר

i) if דוחה is ענוש כרת that is פסח then certainly דוחה is ענוש כרת that isn't תמיד שבת

b) פירכא

i) תדיר וכליל because it's is שבת תמיד maybe

2) תוספות

a) קשיא

i) Why not prove שבת דחיות פסח for the combination of תמיד and מילה or שתי הלחם גרידא from

3) part 1 מהרש"א

a) Apparently תוספות asks

i) First

(1) That the גמרא ought not to be מפריך קל וחומר תמיד from קל וחומר based on פסח to תמיד the דין that תמיד is וכליל

(2) Because תדיר וכליל proves that there can be דחיות שבת where there's no מילה

ii) Second

(1) we can also rely on this קל וחומר based on שתי הלחם alone

(a) Since שתי הלחם is שבת דוחה although it's not תדיר or כליל and it's not ענוש כרת

(b) דוחה שבת is ענוש כרת that's פסח that כל שכן

b) קשיא

i) The גמרא at עז. notes that שתי הלחם are חמור in that they're needed to be מתיר חדש

c) "משתי הלחם ומחד מהנך" – תירוץ

i) Don't be גורס the word "גרידא" in the קשיא of תוספות

- ii) תוספות asks only that
 - (1) In response to the פירכא to the קל וחומר תמיד that תמיד is חמור because it's תדיר וכליל the גמרא could have relied on שתי הלהם to prove that it isn't necessary for דחיית שבת that a מצוה be כליל וכליל תדיר
 - (2) And
 - (a) we can't be מפרך this קל וחומר by saying that שתי הלהם is דוחה את השבת only because it has the חומר that it can be מתיר חדש
 - (b) since either one of מילה and תמיד can be used to be מוכיח that there can be דחיית שבת without being חדש מתיר
- 4) מהרש"א part 2
 - a) הקדמה
 - i) מוספי סוכות and מוספי פסח are דוחה שבת because of
 - (1) the פסוק for פסח that "כאלו תעשו שבעת ימים" that's a time period that must include one שבת - and a similar פסוק for סוכות - as well as a special דרש from במועדיכם
 - (2) And it's to these מוספין to which הלל refers when he says that there are more than 200 "פסחי" that are דוחה שבת
 - b) קשיא
 - i) מוספי סוכות and מוספי פסח that are דוחה שבת include שעירי חטאת that are נאכלות and aren't כליל – nor are they תדיר
 - ii) so why don't we derive from them that פסח is דוחה שבת
 - c) תירוץ
 - i) באין לכפר חומר that שעירי חטאת have their own special
 - ii) And that might explain why they're דוחה שבת

דף 10:

תד"ה הנח להו

[דף 10 עמוד ב] בד"ה הנח להו כו' וא"ת והא במתני' אסר שבות כו' כיון דאפשר כו' עכ"ל ולא ניחא להו כפרש"י הכא דאפי' שבות דידיה לא כו' דכל כלאחר יד לא שכיחא עכ"ל משום דכלאחר יד לא משוי לי' אלא כשאר שבות דאי לא כלאחר יד הוא מחמר גמור ודו"ק:

1) משנה

a) ר' עקיבא

i) a שבות that could have been done before שבת is אסור even במקום מצוה ערב on פסח שחל בשבת

2) גמרא

a) בע"פ בשבת מי שפסחו טלה תוחב לו סכיננו בצמרו וכו' וכו'

b) קשיא

i) The person who was סכיננו וכו' was מחמר on שבת to accomplish what he could have done on ערב שבת

ii) And מחמר is more than a שבות – it's an איסור דאורייתא

c) תירוץ

i) they were יד מחמר כלאחר יד and מחמר כלאחר יד isn't an איסור דאורייתא

d) קשיא

i) But why wasn't there at least an איסור דרבנן for a מלאכה that could have been done on ערב שבת

e) תירוץ

i) לא שכיחא because it's במקום מצוה in אדרבנן even מותר is מחמר כלאחר יד

3) תוספות doesn't accept the תירוץ of רש"י and offers another תירוץ instead

4) מהרש"א

a) doesn't accept the תירוץ of רש"י because תוספות

i) the גמרא already used the סברא of יד כלאחר יד to explain that for יד מחמר כלאחר יד there is no איסור דאורייתא and that a מחמר כלאחר יד counts the same as every other שבות

ii) so יד כלאחר יד can't be used once more – this time to be מתיר the שבות

תד"ה אלא אמר ריש לקיש

בד"ה אלא אמר ר"ל כו' הניחא לר"י אלא לר"ש דאמר לקמן כו' עכ"ל ק"ק דהא לר"י נמי דמסיק לק' לר"י כדר"א דאצטריכו כולהו למדרש דבשעה שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין אין טמאים כו' הך מלתא דר"ל מגליה ויש ליישב ודו"ק:

- 1) מחנות of פסוק
 - a) צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש
- 2) דף סז. at ברייתא
 - a) ר' יהודה
 - i) "תן לכל אחד מהן מחנה בפני עצמו" לימוד that We derive from a certain
 - ii) The פרטים of this לימוד and of "תן לכל אחד מהן" aren't relevant here
 - b) ר' שמעון
 - i) We derive "תן לכל אחד מהן" from the פסוק of מחנות
- 3) דף סז. at גמרא
 - a) ר' יהודה to קשיא
 - i) Why doesn't יהודה ר' derive "תן לכל אחד מהן" from the פסוק of מחנות
 - b) תירוץ
 - i) ר' אליעזר of דין certain to teach a פסוק of מחנות יהודה ר' applies the
- 4) here גמרא
 - a) דוחה את הטומאה פסח is פסח that מחנות of פסוק derives from the ריש לקיש
- 5) תוספות
 - a) ריש לקיש to קשיא
 - i) We've established that שמעון ר' relies on the פסוק of מחנות to teach "תן לכל אחד"
 - ii) How does שמעון ר' derive that פסח is דוחה את הטומאה
- 6) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) ר' יהודה to קשיא could have asked the same תוספות
 - (1) We've established that יהודה ר' relies on the פסוק of מחנות to teach the דין of ר' אליעזר
 - (2) How does יהודה ר' derive that פסח is דוחה את הטומאה

דף סז.

תד"ה הכתוב נתקו לעשה

בא"ד ובמחנה שכינה חייב כרת דלא גרע ממחוסר כו' עכ"ל ומתוך שמעתין ליכא לאוכחי למאי דבעי למילף מצורע מזב ובעל קרי ולא פרכינן דמה לזב ובעל קרי שהוא בכרת דלפום מאי דבעי למילף מצורע מינייהו היינו אי לא הוה כתיב מצורע בהדייהו לא הוה מוקמינן בדד ישב לניתוק עשה אלא ליתן לו מחנה ג' וכו"י ודו"ק:

1) פסוקים

a) פסוק א'

i) "צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש"

b) פסוק ב'

i) "כל ימי אשר הנגע בו [במצורע] ... בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"

2) דף סז. at ברייתא

a) ר' שמעון

i) פסוק א' from דינים we derive these

(1) מחנה שכינה only from משתלח and זב if

(a) it would have been enough for פסוק א' to mention מת טמא which is the lightest grade of טומאה and we'd have understood that צרוע וזב must also leave that מחנה

(b) the additional mention of צרוע וזב must be to teach that the two are sent at least from two מחנות

(2) מחנות were sent only from two מצורע if

(a) it would have been enough for פסוק א' to mention only זב which is a lighter grade of טומאה than צרוע and we would have understood that מחנות צרוע must also leave two מחנות

(b) the additional mention of מצורע must be to teach that מצורע is sent from three מחנות

ii) it follows that

(1) פסוק ב' that deals only with מצורע isn't needed to teach that מצורע is משתלח from ג' מחנות and is available for a different לימוד for מצורע

(2) Namely to be מנתק to an עשה for מצורע to be in the מחנות לאו

3) דף סז: at גמרא

a) קשיא

i) In fact זב is חמור from מצורע since only זב is מושב ומשכב

ii) It follows that

(1) משתלה is מצורע to teach that מצורע needs to mention פסוק א' א' זב מחנה לוי the same as

(2) משתלה is מצורע also from ישראל needed to teach that פסוק ב' ב'

(3) And פסוק ב' ב' isn't available to teach that the לא for מצורע is לעשה

b) תירוץ

i) The reference to "כל זב" also includes בעל קרי and בעל קרי isn't מטמא במשכב ומושב

ii) So ר' שמעון is correct that since we count פסוק א' א' as also teaching that בעל קרי is משתלה from ב' ב' מחנות זב and וכל זב and its combination of the דין of זב and בעל קרי we'd already know from פסוק א' א' that מצורע is משתלה at least from לוי

4) תוספות

a) There is proof that מצורע as well as זב and בעל קרי that are נכנס to מחנה שכינה are בכרת and that there is no לעשה for מצורע in this case

5) מהרש"א

a) קשיא

i) Why doesn't תוספות prove that it must be that מצורע is בכרת if he's נכנס to מחנה שכינה the same as זב and בעל קרי

ii) Because otherwise we couldn't derive that a מצורע is משתלה from לוי by מחנה לוי from זב and קרי because we'd have said that קל וחומר

(1) משתלה from לוי because no לעשה for these טמאים that avoids כרת if they're נכנס to מחנה שכינה

(2) while the לא for מצורע is לעשה and he's not בכרת if he's נכנס to מחנה שכינה

b) תירוץ

(1) So long as we haven't derived by קל וחומר from זב that a מצורע is משתלה from פסוק ב' ב' מחנה לוי we can't derive from פסוק ב' ב' that the לא for מצורע is לעשה and it's a פשיטות that he's בכרת if he's נכנס למחנה שכינה

(2) Because

(a) פסוק א' א' needs to mention מצורע to teach that he's משתלה from two מחנות

(b) פסוק ב' ב' then becomes necessary to teach that מצורע is משתלה also from ישראל and isn't available to teach לעשה

רש"י ד"ה אינו צריך

בפרשי בד"ה א"צ כו' דע"כ כולך חמורין זה מזה בטומאותיהן דאי כולהו כו' עכ"ל ר"ל
חמורין בטומאותיהן כדמסיק דזב חמור משרץ מצורע חמור מבעל קרי ואי כולהו שוו
לענין מחנות כו' ומהרש"ל הגיה דאי במקום ואי ואין צורך דדברי רש"י מובן כפשטיה
כמ"ש וק"ל:

דף סז:

תד"ה כי האי גוונא זב נמי וכו'

[דף סז עמוד ב] תוס' בד"ה כה"ג זב נמי כו' ונראה לתרץ דאיכא למימר טמא מת יוכיח כו' עכ"ל ק"ק לפ"ז אמאי איצטריך ליה למימר לקמן ואתקש בעל קרי לזב לענין דצריך ביה נמי כחתימת פי האמה הא א"נ דלא אתקש איכא למימר דזב יוכיח ויש ליישב דניחא ליה למימר הכי דקושטא הכי הוא וניחא לן למילף חדא מחדא ולא חדא מתרתי ועוי"ל דיבע התלמוד שום פירכא כל דהו דפרכינן לה בחד מתרתי וק"ל:

1) גמרא

a) Part 1

i) זב to טמא שרץ from קל וחומר

(1) Once I know that טמא שרץ that's קיל must leave מחנה שכינה it's a קל וחומר that מחנה שכינה that's חמור must leave זב that's חמור must leave מחנה שכינה

ii) מצורע to בעל קרי from קל וחומר

(1) Once I know that בעל קרי that's קיל because it has no פריעה ופרימה must leave מחנות ב' it's a קל וחומר that מצורע that's חמור because it has פריעה ב' מחנות ופרימה must leave מחנות ב'

b) Part 2

i) מצורע to בעל קרי from קל וחומר to קשיא

(1) שיעור טומאה of שיעור טומאה is חמור while the שיעור טומאה because its חמור is בעל קרי (1) קיל is מצורע

ii) תירוץ

(1) In fact the שיעור טומאה for בעל קרי is קיל because it's זב to איתקש whose קיל is שיעור טומאה

2) תוספות

a) זב to טמא שרץ from קל וחומר on the קשיא

i) זב is שיעור טומאה of שיעור טומאה while the שיעור טומאה because its חמור is טמא שרץ קיל

b) תירוץ

i) שיעור טומאה of חומר that leaving מחנות שילוח doesn't depend on the חומר of טמא מת יוכיח

ii) Since the שיעור טומאה for טמא מת is קיל and yet טמא מת must leave מחנה שכינה

c) קשיא

i) חמור is שיעור because its חמור is קרי גמרא asked maybe

ii) Why didn't the גמרא answer that טמא מת proves that שילוח מחנות has nothing to do with the חומר of the שיעור טומאה

d) תירוץ

- i) מת proves only that שילוח from מחנה שכינה has nothing to do with the חומר of the שיעור טומאה
 - ii) It doesn't prove that שילוח from two מחנות has nothing to do with the חומר of the שיעור טומאה
- 3) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) Instead of answering its קשיא on the חומר קל from בעל קרי to מצורע by saying that in fact the שיעור טומאה of בעל קרי is קיל because it's איתקש to זב
 - ii) why doesn't the גמרא say that
 - (1) even if the שיעור טומאה of קרי is חמור
 - (2) still זב whose שיעור טומאה is קיל proves that שילוח from two מחנות doesn't depend on the חומר of the שיעור טומאה
 - b) First תירוץ
 - i) The גמרא mentions that איתקש לזב because the דין in fact is that קרי is איתקש לזב and its שיעור טומאה is קיל
 - ii) Second תירוץ
 - (1) We generally prefer to derive a דין from one source than from two
 - (2) So here too we prefer to derive the rule for מצורע from קרי alone rather than having to rely on both קרי (which is קיל relative to מצורע because קרי has no פריעה ופרימה) and זב (to prove that שילוח מן ב' מחנות doesn't depend on the שיעור טומאה)
 - iii) Third תירוץ
 - (1) It's also possible that the גמרא was aware of a קשיא that would be מפריך a זב קרי that needs to rely on both קרי and זב

תד"ה שכן עושה משכב ומושב וא"ד ולא פירכא היא

בד"ה שכן עושה כו' אלמא אינו משולח אפילו חוץ למחנה לוייה כו' דתניא בת"כ ואם שכב ישכב איש אותה פרט למצורעת ואי כו' כצ"ל:

בא"ד ולא פירכא היא דא"כ למחנותם נמי נימא דאתקש כו' עכ"ל לפום ריהטא דכל זה מדברי התוס' ור"ל דקושיית הר"ם לאו פירכא היא דא"כ למחנותם כו' ואין זה מובן דהוספת מיא הוספת קמחא דזו היא קושיית הר"ם לאקושי לענין משכב ומושב וכן לענין מחנות אי לא כתיב מצורע וע"כ הנראה דכל זה מדברי הר"ם ונפל טעות בדבריו דא"כ במקום דא"נ וכצ"ל ולא פירכא היא ואי נמי למחנותם נמי כו' והוא סיומ קושיית הר"ם כיון דאיכא לאקושי מצורע לזב לענין משכב ומושב א"כ פרכת התלמוד שכן עושה משכב ומושב לאו פירכא היא וא"נ דאיכא שום מיעוט דלא לאקושי לענין משכב ומושב מ"מ לענין מחנות נימא דאתקש אי לאו יתורא דקרא וא"כ מאי פריך הכא דהא איצטריך קרא לענין מחנות לאפוקי מהיקשא דאין היקש למחצה והדברים ברורים למבין ודו"ק:

1) פסוק

a) "צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש"

2) גמרא according to שמעון ר' as explained by the

i) the פסוק teaches that משתלח מצורע is from מחנות

ii) because

(1) if all three of טמא נפש זב ומצורע

(a) were only sent from מחנה שכינה

(i) it would have been enough for the פסוק to mention only טמא מת which is the lightest grade of טומאה and we would have understood that מחנה זב must also leave that מחנה

(ii) so the mention of זב צרוע must be to teach that the two are sent from **at least** two מחנות

(b) and if ומצורע were sent from only two מחנות

(i) it would have been enough for the פסוק to mention only זב which is a lighter grade of טומאה than צרוע and we would have understood that צרוע must also leave two מחנות

(ii) so the additional mention of מצורע must be to teach that מצורע is sent from three מחנות

3) גמרא

a) קשיא

i) if the פסוק had mentioned שילוח for זב but not for מצורע we might have thought that מצורע is קיל relative to זב and isn't sent from two מחנות because מצורע isn't מטמא במשכב ומושב

ii) so maybe the פסוק mentions מצורע only to teach that he must leave two מחנות

4) תוספות

- a) גמרא on the קשיא of ר"מ מפוטייש"א by קשיא
 - i) The גמרא says in מסכת נדה מצורע is איתקש to זב for another purpose whose details aren't relevant here
 - ii) Now
 - (1) אין היקש למחצה
 - (2) why don't we say that
 - (a) the היקש also teaches that מצורע is מושב ומשכב the same as זב
 - (b) so that the קשיא of the גמרא is מופרך and the קל וחומר of ר' שמעון is restored

5) תוספות of המשך

- a) "ולאו פירכא היא [דאם כן] למחנותם נמי נימא דאיתקש ואם כן מאי פריך הכא"

6) מהרש"א

- a) this is the apparent meaning of the המשך of תוספות
 - i) תוספות refers to the קשיא of ר"מ מפוטייש"א and says
 - (1) לאו פירכא היא
 - (a) The קשיא or משה ר' isn't valid דאם כן because if the rule of אין היקש applied here to teach that מצורע is also מושב ומשכב למחצה
 - (b) Then
 - (i) Although the קשיא of the גמרא would be answered and the קל וחומר of ר' שמעון would be answered
 - (ii) We'd still have this קשיא: why does ר' שמעון need to rely on a קל וחומר to say we'd know מצורע would have been משתלח from מחנות even if מצורע weren't mentioned – when ר' שמעון could have relied on the very same כלל of אין היקש למחצה to teach directly – without any קל וחומר at all – that מצורע is משתלח from מחנות the same as זב
- b) תוספות on the apparent meaning of קשיא
 - i) why does תוספות decide that the קשיא of ר"מ מפוטייש"א is מופרך
 - ii) say that his קשיא has two parts
 - (1) first
 - (a) to be מפריך the קשיא of the גמרא to the קל וחומר on which ר' שמעון relies
 - (2) Second
 - (a) to ask why ר' שמעון needs to rely on the קל וחומר at all
- c) תירוץ
 - i) change the גרסא from

- (1) ואי נמי (“and even if”) to דאם כן (“because if it were true”)
- ii) And explain the המשך of תוספות this way
- (1) It’s קשיא and says himself ר"מ מפוטייש"א
- (a) ר' שמעון קל וחומר of **גמרא of the קשיא** meaning the ולא פירכא היא isn't correct
- (b) ואי נמי and even if you were to find some מיעוט not to use the היקש to teach מושב and מצורע for משכב ומושב so that we'd understand the קשיא of the גמרא on the קל וחומר of ר' שמעון
- (c) We'd still have this קשיא to ר' שמעון
- (i) Why does ר' שמעון need the קל וחומר at all when he can apply the זב ב' מחנות משתלח from מצורע is to teach that

תד"ה ואיתקש בעל קרי

בד"ה ואיתקש בעל קרי כו' דבעל קרי נמי טמא מטעם ראייה כו' עכ"ל דאתקש בעל קרי לזב ע"כ מטעם ראייה הוא דומיא דזב דמטעם ראייה הוא מדסותר בזיבה כדמוכח התם ואף על גב דמטעם ראייה הוא סבר רבי נתן דבעי כשיעור חתימת פי האמה מדכתיב או החתים בשרו ודמדקדק התם מדקאמר אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה דנוגע הוי כבר כתבו התוס' שם מדלא קאמר כשיעור חתימה ע"כ ה"ק צריך שיגע בחתימת פי האמה ועוד מדלא קאמר התם דאתקש לזב ש"מ דלא לשיעור נקטי' אלא משום נגיעה ומה שיש לדקדק עוד בזה ע"ש בתוס' ובחידושינו שם:

עיין במסכת נדה דף כב. ובתוספות ומהרש"א שם ד"ה אלא וד"ה למימרא

דף סח.

גמרא ומדסיפא למחנותם

[דף סח עמוד א] גמרא ומדסיפא למחנותם הוי רישא נמי למחנותם כו' והא דלא תני להו בחזא בבא בעל קרי ובוועל נדה כטמא מת או כמגע שרץ למחנותם דאע"ג דלא איצטריך ליה למתני לטומאתם מ"מ תני להו למחנותם כפי טומאתם בתרתי בבי וק"ל:

- 1) ברייתא
 - a) רישא
 - i) בעל קרי כמגע שרץ
 - b) סיפא
 - i) ובוועל נדה כטמא מת
- 2) גמרא
 - a) It can't be that the רישא teaches that בעל קרי and מגע שרץ both have טומאת ערב because we know this directly from the פסוק
 - b) Similarly it can't be that the סיפא teaches that בוועל נדה and מגע שרץ and טמא מת both have טומאת ז' because we know this too directly from the פסוק
 - c) So it must be that the ברייתא teaches the דין we know only from דרש – namely that מחנה שכינה only from משתלחין
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Then why doesn't the ברייתא say more simply that all four are משתלח only from מחנה שכינה
 - b) תירוץ
 - i) although the טומאה דין for all four is no חידוש
 - ii) it's not a קשיא that the ברייתא prefers to teach their דין on שילוח מחנות in the order of their דיני טומאה namely in pairs
 - (1) בעל קרי and מגע שרץ whose טומאה is ערב are משתלח from one מחנה
 - (2) טמא מת and בוועל נדה whose טומאה is ז' are also משתלח from one מחנה

דף סח:

תד"ה מפריך

[דף סח עמוד ב] תוס' בד"ה מפריך כו' ליכא לאוקמא ביבשה כו' אפילו בכלי נמי שריא כו' עכ"ל ודלא כפרש"י דדייק ליה לשון חותכין וק"ל:

- 1) דף סח: at משנה
a) תנא קמא
i) דוחה שבת isn't קרבן פסח of חתיכת יבלתו
- 2) מסכת עירובין in משנה
a) ביד חתיכה is דוחה שבת if חתיכת יבלתו is
b) בכלי חתיכה is דוחה שבת isn't חתיכת יבלתו if
- 3) here גמרא
a) קשיא
i) The משניות are סותר each other
b) תירוץ
i) First שיטה
(1) The משנה here that says אסור deals with חתיכה ביד in a יבלת לחה that's a שבות
(2) The משנה in עירובין that says מותר deals with חתיכה ביד in a יבלת יבשה that isn't even a שבות
ii) Second שיטה
(1) The משנה here that says אסור deals with בכלי חתיכה in a יבלת לחה that's a מלאכה גמורה
(2) The משנה in עירובין that says מותר deals with חתיכה ביד in a יבלת לחה that is only a שבות
c) שאלה
i) Why doesn't the second שיטה accept the first שיטה
d) מהרש"א as explained by רש"י as תשובה
i) מפרך פריכי because "חתיכה" in a יבלת יבשה doesn't count as a חתיכה ביד
e) מהרש"א as explained by תוספות as תשובה
(1) It can't be that the משנה in עירובין is מתיר a יבלת יבשה so long as the חתיכה is ביד because then when the משנה adds "אבל בכלי אסור" the משנה would teach that יבלת יבשה is אסור even for a חתיכה בכלי
(2) And this isn't because יבלת יבשה is מותר פריכי even with a חתיכה בכלי

תד"ה ומה שחיטה ותד"ה אם דחו בדף טו.

בד"ה ומה שחיטה כו' תימה לר"י מה ק"ו הוא זה כו' ונראה לר"י דודאי כו' והא דקאמרינן הכא ק"ו לדבריהם כו' עכ"ל לא הוה צריך לכל זה דבפשיטות מצי לתרוצי קושייתו דהכי עביד ק"ו דאע"ג דאפשר לעשותן מע"ש כיון דליכא אלא שבות יותר יש להתירה משחיטה דהיא מלאכה אף על גב דא"א כו' אלא דקושטא קאמרי דלר"א אפילו מכשירי מלאכה גמורה שרי כדקאמר בגמרא ולא אצטריך ליה ק"ו למכשירין שאינן אלא משום שבות אלא לדבריהם דרבנן דאסרי מכשירי מלאכה גמורה ומהרש"ל כתב בזה בדוחק וק"ל:

תוספות בד"ה אם דחו כו' דילמא שאני התם משום דלא אפשר למיעבד מאתמול כו' עכ"ל אי מחוי קרבים אינו אלא איסור שבות שפיר וא"נ דהוי מלאכה גמורה כדמפרש לעיל שירקא דמציא כו' מ"מ ליכא לתרוצי כמ"ש התוס' לעיל דאע"ג דאפשר לעשותן מע"ש כיון דליכא אלא שבות יש להתירם יותר כו' דהכא לאו מכח דהך סברא דמלאכה ושבות קאתי ר"א אלא מכח דהך סברא דלפני שחיטה ולאחר שחיטה ודו"ק:

בא"ד שאין חילוק בין אפשר ללא אפשר כו' עכ"ל במהרש"ל אבל בק"ו דלעיל ומה שחיטה כו' א"א לתוס' לתרץ הכי דהא אכתי לא פריך האי פרכא אם דחו מכשירי כו' ודו"ק עכ"ל ק"ק דהא הקטר חלבים נמי הוזכר ברישא דמתני' ואימא דעליה קסמיך דאין לחלק בין אפשר ללא אפשר וי"ל דבמתני' אי הוה קסמיך אהקטר חלבים מיניה וביה ה"ל למיעבד ק"ו ולא משחיטה ודו"ק:

1) דף סה: at משנה 1)

a) משנה

i) רבנן

(1) דוחה שבת are "שחיטת קרבן פסח וזריקת דמו ומיחוי קרביו והקטרת חלביו" (1)

(2) But still שבותין because although they're only שבת aren't הרכבתו וכו' (2) אפשר לעשותן מערב שבת

b) ר' אליעזר

i) דוחה שבת are הרכבתו וכו'

ii) רבנן to קשיא

(1) since גמורה even though it's a שבת is שחיטת קרבן פסח (1)

(2) it's a שבת מערב שבת even where דוחה שבת is שבות that a קל וחומר (2) אפשר לעשותן מערב שבת

2) תוספות

a) ר"י of קשיא

i) how can ר' אליעזר in the משנה apply a קל וחומר to argue

(1) from שחיטה where שבת מערב שבת (1) לא אפשר לעשותן מערב שבת

(2) That a שבות must be מותר even where שבת מערב שבת (2) אפשר לעשותן מערב שבת

ii) קל וחומר this מפריך "דיו" (2) אפשר לעשותן מערב שבת

- (1) In the משנה the חומר of שחיטה as the מלמד in the וחומר קל of אליעזר ר' is that שחיטה is a מצוה that's a מלאכה גמורה while the קיל of the למד is that it's only a שבות
- (2) But in the ברייתא the חומר of the מלמד is that it's a מכשיר מצוה that's דוחה את השבת even if after the מצוה is done and the קיל of the למד is that it's a מכשיר מצוה that's done before the מצוה is done
- b) ר' עקיבא
- i) you can't reason from מכשירין that are done after שחיטה when we know the כשר is קרבן
- ii) To מכשירין that are done before שחיטה when it may yet turn out that the שחיטה is פסול
- c) ר' אליעזר
- i) קשיא
- (1) if you're חושש that the קרבן might be פסול why is שחיטה itself דוחה שבת
- 6) תד"ה אם דחו בדף סט.
- a) קשיא
- i) how can ר' אליעזר prove from שחיטה that we're דוחה שבת and aren't concerned about זבח פסול
- ii) Maybe
- (1) we're concerned about זבח פסול where it's אפשר to rely on alternatives such as doing מערב שבת a מצוה מכשיר that would be a שבות if done on שבת
- (2) But not where it's אפשר לא to do otherwise for example שחיטה where the שחיטה needs to be done on פסח שחל בשבת and not a day earlier or a day later
- b) תירוץ
- i) We've established that all agree that הקטר חלבים is שבת דוחה even though it's אפשר לעשותו לאחר השבת and this proves that it's not relevant whether a מעשה is אפשר or לא אפשר
- ii) And that's why the ראי' of ר' אליעזר from שחיטה that we're not חושש for זבח פסול is valid and the ראי' can't be מופרך on the basis that we distinguish between לא אפשר and אפשר
- 7) מהרש"ל
- a) הקדמה
- i) קשיא earlier asked in its first תוספות
- (1) how can ר' אליעזר in the משנה apply a וחומר קל to prove from שחיטה where אפשר לעשותן מערב שבת that a שבות that's מערב שבת is also דוחה שבת

קל וחומר this מפריד (2) דיו

b) קשיא

i) Why didn't תוספות answer that ר' אליעזר relies on הקטר חלבים to prove that there's no difference between אפשר and לא אפשר

c) מהרש"ל of תירוץ

i) holds that it's obvious that the משנה didn't realize the relevance of הקטר חלבים

ii) because it's only the ברייתא that deals with הקטר חלבים in the שקלא וטריא between ר' עקיבא and ר' אליעזר

8) בא"ד שאין חילוק in מהרש"א

a) קשיא to the תירוץ of מהרש"ל

i) The fact is that

(1) Although הקטר חלבים isn't mentioned in the שקלא וטריא of the משנה

(2) the משנה does mention that הקטר חלבים is שבת דוחה

b) תירוץ of מהרש"ל to the קשיא of מהרש"א

i) if ר' אליעזר in the משנה relied on הקטר חלבים to prove that there's no difference between אפשר and לא אפשר

ii) ר' אליעזר in the משנה would have based his full שקלא וטריא on הקטר חלבים – including his קל וחומר – in the same way he does in the ברייתא

iii) Instead of basing his קל וחומר on שחיטה and relying on הקטר חלבים only to overcome a קשיא that we ought to be מחלק between אפשר and לא אפשר

9) רש"י

a) First הקדמה

i) We established earlier for the ברייתא at דף סט. that ר' אליעזר says that a מכשיר מצוה that's done before the מצוה itself is done should be שבת דוחה more readily than a מכשיר מצוה that's done after the מצוה is done

ii) so if a מכשיר מצוה that comes after the מצוה is done is שבת דוחה even though after שבת לאחור it's a קל וחומר that a מכשיר מצוה that comes before the מצוה is שבת דוחה even though מערב שבת אפשר לעשותו

b) Second הקדמה

i) unlike תוספות who explain that מכשיר מצוה in the ברייתא means חלבים that is אפשר לעשותו לאחר שבת

ii) רש"י says that the מכשיר מצוה in the ברייתא means מיחוי קרביו that must be done on שבת shortly after the שחיטה and can't be delayed until after שבת

c) Third הקדמה

- i) It's not clear from the משנה and the ברייתא whether מיהוי קרביו counts as a מלאכה גמורה or only as a שבות

10) תוספות

- a) רש"י to קשיא
 - i) Since מיהוי קרביו can't be delayed until after שבת
 - ii) what proof is מיהוי קרביו that must be done on שבת shortly after the שחיטה that דוחה שבת is also מצוה that can be done before שבת
 - iii) we ought to apply דיו

11) ד"ה אם דחו at מהרש"א

- a) established earlier for the משנה that תופסות
 - i) Without applying דיו we can correctly reason by קל וחומר from a מלאכה גמורה that's דוחה שבת and for which it's מערב שבת that a שבות that's דוחה שבת is also אפשר לעשותן מערב שבת
 - ii) because
 - (1) once you agree that a מלאכה גמורה is מותר on שבת even if only where לא אפשר לעשותן מערב שבת
 - (2) The חומר of the מלאכה גמורה is so strong that the fact that שחיטה is מותר at all makes it מסתבר not to apply דיו
- b) doesn't use this מהלך based on the חומר of a מלאכה גמורה to explain why in the ברייתא we don't say דיו תוספות
- c) Now
 - i) This is easily understandable if מיהוי קרביו is a שבות and not a מלאכה גמורה
 - ii) But תוספות is also understandable even if מיהוי קרביו is a מלאכה גמורה
 - iii) Because
 - (1) in the ברייתא the חומר of the קל וחומר has nothing to do with the fact that the מלמד (for רש"י meaning מיהוי קרביו) is a מלאכה גמורה while the למד is only a שבות
 - (2) And is instead that the מלמד is איתעביד after שחיטה while the למד is איתעביד before שחיטה
 - (3) And this חומר isn't strong enough to dispense with דיו

תוספות ד"ה מה ראי'

**בד"ה מה ראייה רשות כו' דבריש תולין כו' עדיפא מזר' יהושע ושרי אפי' כו' דלא שרי
אלא דוקא במשמרת כו' עכ"ל כצ"ל מתוס' שם דה"ל כעין אהל עראי וק"ל:**

דף סט.

רש"י ד"ה בשחיטה השבתני

[דף סט עמוד א] בפרשי בד"ה בשחיטה השבתני דבר שחוק וגיחוך שאמרת או חילוף ומה כו' עכ"ל אבל בפ' כל הצלמים פרש"י בע"א כשא"ל ר"ע הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה כעס ר"א ואמר ליה עקיבא בשחיטה השבתני כו' אבל כשא"ל או חילוף לא אסתייע מלתיה ולא אדכר כו' עיין שם וק"ל:

ד"ה הזאה דתרומה See

תוספות ד"ה אם דחו ובא"ד שאין חילוק

תוספות בד"ה אם דחו כו' דילמא שאני התם משום דלא אפשר למיעבד מאתמול כו' עכ"ל אי מחוי קרבים אינו אלא איסור שבות שפיר וא"נ דהוי מלאכה גמורה כדמפרש לעיל שירקא דמעיא כו' מ"מ ליכא לתרוצי כמ"ש התוס' לעיל דאע"ג דאפשר לעשותן מע"ש כיון דליכא אלא שבות יש להתירם יותר כו' דהכא לאו מכח דהך סברא דמלאכה ושבות קאתי ר"א אלא מכח דהך סברא דלפני שחיטה ולאחר שחיטה ודו"ק:

בא"ד שאין חילוק בין אפשר ללא אפשר כו' עכ"ל במהרש"ל אבל בק"ו דלעיל ומה שחיטה כו' א"א לתוס' לתרץ הכי דהא אכתי לא פריך האי פרכא אם דחו מכשירי כו' ודו"ק עכ"ל ק"ק דהא הקטר חלבים נמי הוזכר ברישא דמתני' ואימא דעליה קסמיך דאין לחלק בין אפשר ללא אפשר וי"ל דבמתני' אי הוה קסמיך אהקטר חלבים מיניה וביה ה"ל למיעבד ק"ו ולא משחיטה ודו"ק:

דף סה: at ד"ה ומה שחיטה See

תד"ה הזאה דתרומה

בד"ה הזאה דתרומה כו' וקא"ל ר"ע זה חילוף שהיה סבור שר"א היה טועה כו' עכ"ל ר"ל שר"ע טעה בדברי ר"א דבהזאה דתרומה קאמר והיה סבור דר"א טעה במה שלמדו כבר דאינו דוחה וניחא דלא חש ר"א להשיב לו על קבלתו ממנו בהזאה דתרומה דלא קהדר ביה מעולם שהוא לא עשה ק"ו אלא בהזאה דפסח והזאה דתרומה נמי לא משמע ליה לר"א תוכיח משום דתרומה גופא לא דחיא שבת משום דיכול לקיים מצות אכילה אחר השבת כדקאמרינן משא"כ משחיטה דפסח דא"א לקיים אלא בשבת הזאה דידה נמי דחי שבת ור"ע דקאמר יוכיח מהזאה דתרומה לא משמע ליה לחלק בכך וכצ"ל למסקנא דהזאה דפסח אגמריה ואתעקר לר"א גמריה כדאזכר ליה לר"ע וא"ל אל תכפירני כו' לא חש ר"א להשיב אפי' לפי קבלתו ממנו דהזאה דפסח אינו דוחה שבת לא הוה תוכיח דאיכא לפלוגי בין גברא חזי ללא חזי ודו"ק:

1) הקדמה

a) דוחה שבת is קרבן פסח of שחיטה teaches that the במועדו

2) משנה

a) שבת that are אסור on שבת "הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום וחתיכת יבלתו" are

b) but on שבת that מכשירי מצות קרבן פסח are שבותין the ערב פסח שחל בשבת are שבת ר' אליעזר says are עקיבא ר' עקיבא דוחה שבת while עקיבא ר' עקיבא דוחה שבת

c) ר' אליעזר to ר' עקיבא by טענה

i) Since הזאה isn't שבת on דוחה פסח even though it's a מצוה and is only as a שבות

ii) It follows by מה הצד that הרכבתו וכו' also isn't שבת even though it too is a שבות and is אסור on שבת only as a שבות

d) ועלי' אני דן – ר' אליעזר by טענה

i) Since שחיטה is a מלאכה גמורה and is still שבת דוחה

ii) It's a קל וחומר that הזאה that's אסור on שבת only as a שבות is שבת דוחה

e) "או חילוף" - ר' עקיבא by טענה

i) If הזאה isn't שבת דוחה even though it's a מצוה and is אסור on שבת only as a שבות

ii) It's a קל וחומר that שחיטה that's a מלאכה גמורה isn't שבת דוחה

f) ר' אליעזר by טענה

i) במועדו is שבת דוחה based on שחיטה

3) מהרש"א and תוספות as explained by גמרא of the הוה אמינא according to the ברייתא

a) The ברייתא sets out the same שקלא וטריא between ר' אליעזר and ר' יהושע as in the נקודות and adds the following two

i) First

(1) ר' יהושע by "או חילוף" of קשיא ר' אליעזר was sharply critical of the

- i) realized that **במועדו** of the **שחיטה** of the **קרבן פסח** is **שבת דוחה** based on **ד"ה**
 - ii) but **ר' אליעזר** respectfully and indirectly that **ר' עקיבא** had once taught that **הרכבה** **הזאה** **דקרבן פסח** isn't **שבת דוחה** and to reason that **פסח** **דקרבן פסח** and the other **שבותין** mentioned in the **משנה** should also not be **שבת דוחה**
- 7) **ד"ה הזאה דתרומה** at **מהרש"א**
- a) **קשיא**
 - i) Why didn't **ר' אליעזר** answer that **הזאה דקרבן פסח** involves a **גברא** that's not **חזי גברא דחזי** while **הרכבתו** and the like involve **חזי גברא דלא**
 - b) **תירוץ**
 - i) **ר' עקיבא** assumed that **ר' אליעזר** held that
 - (1) Consistent with his **שיטה** that it's not **מסתבר** to be **מחלק** between **לתרומה** and **הזאה דקרבן פסח**
 - (2) In the same way it's not **מסתבר** to be **מחלק** between **חזי גברא דלא** and **חזי גברא דלא**
- 8) **מהרש"א** as explained by **ד"ה בשחיטה השבתנו** at **רש"י**
- a) **ר' עקיבא** asked **או** **ר' עקיבא** when **ר' אליעזר** spoke sternly to **ר' עקיבא** here says that **ר' עקיבא** **במועדו** of **לימוד** and apparently had forgotten the **חילוף**
 - b) But **ר' עקיבא** only after **ר' אליעזר** spoke sternly to **ר' עקיבא** in **רש"י** says that **פרק כל הצלמים** **ר' עקיבא** said **או** **ר' עקיבא** was aware of **במועדו** all along and that **ר' עקיבא** wasn't treating **ר' אליעזר** respectfully when **ר' עקיבא** asked **או** **חילוף**

דף סט:

רש"י ד"ה וכל שביחיד ובא"ד יחיד נמי ובד"ה אמר לי'

[דף סט עמוד ב] בפרשי בד"ה וכל שביחיד כו' צבור עושין בטומאה אם ירצו דכל שביחיד נדחה כו' עכ"ל דהא אם ירצו יכולין לטבול עצמן והיו שוחטין וזורקין עליהן דשמשא ממילא ערבא והיו עושין בטהרה אלא שאין חייבים לעשות כן דכיון דהיחיד נדחה בכה"ג אם לא טבל מותר להן לציבור לעשות אף בטומאה ובפשיטות מהא דאין שוחטין וזורקין על טמא שרץ ליכא לאוכוחי דיחיד לא רמי עליה להזות דאימא דודאי רמי עליה לטבול ולהזות כדי לשחוט ולזרוק עליו וכדמסיק לקמן דאם לא טבל והזה נדחה לפסח שני אבל כיון דצבור ע"כ עושין בטומאה ולא אמרינן להו קומו טבלו והזו יחיד נמי לא רמיא חיוב עליה לטבול ולהזות דכל דאיתא בציבור כו' ודו"ק:

בא"ד יחיד נמי אמרי' ליה בחול קום מהול כו' עכ"ל צ"ע כיון דאליבא דר"א קיימינן הכא דסבר מכשירי מצות פסח דוחה שבת שפיר קאמרינן ליה נמי בשבת זיל מהול ודו"ק:

בד"ה א"ל כו' משום דעבוד צבור בראשון הוא ואי לא עבוד צבור בראשון כגון רוב צבור זבין כו' עכ"ל ר"ל דאותן מיעוטים טמאי מתים לא עבדי בשני משום דלא עבדי צבור בראשון בטומאת זבין והכי אמרינן בהדיא לקמן בפרק כיצד צולין לרב אבל שמואל פליג התם וסבר כדמסיק הכא דאע"ג דליתיה בצבור איתיה ביחיד ע"ש וק"ל:

1) First הקדמה

- a) agree that טבול יום on a שוחטין וזורקין because he automatically becomes טהור at שמשא ממילא ערבא because הערב שמש

2) Second הקדמה

- a) A טמא שרץ becomes טהור at שמש only if he was טובל during the day
b) similarly a מת on טמא שלו becomes טהור at שמש only if there was הזאה during the day
c) disagree on whether שוחטין וזורקין for a טמא שרץ who wasn't טובל or for a מת who had no הזאה based on whether we take into account that it's בידם to be הזאה themselves by טבילה and

3) Third הקדמה

- a) ר' אליעזר holds that on פסח ערב
i) קרבן פסח for טהור בערב to be טובל has no חיוב to be טמא שרץ
ii) and a מת has no חיוב for הזאה to be טהור בערב
iii) Even though the טבילה and הזאה would עלמא result in שוחטין וזורקין for them

4) גמרא

- a) מהרש"א of רבה as understood
i) ר' אליעזר holds that שוחטין וזורקין for a טמא שרץ who wasn't טובל or for a מת who had no הזאה and instead the יחיד is נדחה פסח שני

- ii) Now
- (1) this alone that the יחיד is נדחה to פסח שני doesn't prove that he has no חיוב to be טובל or for הזאה because it's possible that he's נדחה only בדיעבד if he wasn't מקיים his חיוב
- (2) but
- (a) there's a כלל that "כל שביחיד נדחה ציבור עושין בטומאה אפילו לכתחלה"
- (b) and there's a second כלל that "כל מילתא דליתא בצבור ליתא ביחיד"
- iii) and since the ציבור has no חיוב to be טובל and to do הזאה it follows that the same applies also to a יחיד
- 5) גמרא of המשך
- a) If a ציבור or יחיד are ערלים they do have a חיוב מילה on ערב פסח
- 6) רש"י
- a) this applies only on ערב פסח שחל בהול and not on ערב פסח בשבת
- 7) בא"ד יחיד נמי at מהרש"א
- a) קשיא
- i) The גמרא here deals with the שיטה of ר' אליעזר who says מצות פסח are מכשירי מצות פסח דוחה שבת
- ii) So the חיוב מילה should apply also on שבת
- 8) גמרא of המשך
- a) If ציבור was טמא on ראשון פסח and brought no בטומאה קרבן then a יחיד who was a פסח שני can't bring a קרבן on ראשון פסח טמא
- 9) ד"ה אמר לי' at מהרש"א as explained by רש"י
- a) שאלה
- i) Why couldn't ציבור bring בטומאה פסח ראשון
- b) תשובה
- i) The ציבור was זבין and it's only ציבור טמאי מת that are "מקריב פסח ראשון בטומאה"
- c) שאלה
- i) What יחיד now wants to bring a פסח שני
- d) תשובה
- i) Only רוב of the צבור were זבין on ראשון פסח
- ii) This יחיד was from the מיעוט who weren't זבים on ראשון פסח
- 10) מהרש"א
- a) This is the שיטה of רב in פרק כיצד צולין but שמואל disagrees

תד"ה אכילת פסחים

תוס' בד"ה אכילת פסחים כו' ובד"ה האי כו' א"כ אמאי אר"א לעיל ערל שלא מל ענוש כרת כו' עכ"ל לכאורה ומאי קושיא דכיון דערל אינו משלח פסחו כדאמרינן לעיל א"כ אין שוחטין וזורקין עליו והא ודאי דמעכבא דלא אמרינן הכי בטמא שרץ אלא כיון דשוחטין וזורקין עליו אכילה לא מעכבא ביה ויש ליישב דבטמא שרץ נמי דשוחטין וזורקין עליו משום דחזי לאכילה על ידי תקונו ואם כן ה"נ בערל נימא דשוחטין וזורקין עליו לשלח פסחו דמחזי חזי לאכילה ע"י תיקון ומיהו ק"ק דבפשיטות תקשי להו אמ"ד פרק האשה דשוחטין וזורקין על טמא שרץ ולא על ערל דלכ"ע אינו משלח פסחו ודו"ק:

1) גמרא

a) We established in the preceding דיבור that אליעזר ר' says that a person has no חיוב to do ליל ט"ו on טהור in order to be טהור on ט"ו and טבילה because of the הזאה

b) רבא

i) This is because

(1) ר' אליעזר holds that שוחטין וזורקין for מת טמא on פסח ערב for whom there was הזאה because it's בידו of the מת טמא to be מתקן his טומאה by טומאה

(2) and ר' אליעזר also holds that שוחטין וזורקין for שרץ טמא who wasn't טובל because it's בידו of the שרץ טמא to be מתקן his טומאה by טבילה

(3) and by the שחיטה and זריקה these persons are יוצא their פסח even if חיוב קרבן פסח even if in the end they're not מתקן themselves

ii) Now

(1) It's true that טבילה והזאה are needed for them to be able to eat the פסח קרבן פסח at night

(2) But אכילת פסחים לא מעכבא

2) גמרא

a) קשיא

i) שחטו שלא לאוכליו פסול תמיד נשחט in משנה א

ii) So the שחיטה ought not to be כשר if made for a שרץ טמא or a מת טמא who is אסור באכילה

b) תירוצ

i) applies to חולה or זקן who can't eat and for whom no תיקון will help שלא לאוכליו

ii) It doesn't apply to a person who is בידו לתקן

3) ד"ה האי מיחזא at תוספות

a) קשיא

i) בכרת פסח is ערל who is not מל for פסח at .ט.ט. אליעזר ר' says that an ערל

ii) Why doesn't the ערל count as "אוכליו" because מילה by בידו לתקן

4) מהרש"א

a) תוספות קשיא on the קשיא

i) There is a special דין for ערל that משלה פסחו אינו ערל which in essence is the same as saying that אין שוחטין וזורקין עליו

ii) So obviously בידו לתקן doesn't avail for an ערל

b) תירוצ' to explain the קשיא of תוספות

i) The קשיא of תוספות is in fact why is it that for ערל the דין is that בידו לתקן על ידי ערל doesn't avail to say that שוחטין וזורקין for an ערל

c) קשיא

i) If this is the קשיא of תוספות then תוספות should have asked directly

(1) How is it that כולי עלמא hold that פסחו את משלה אינו ערל even though he too is בידו לתקן

(2) When there is a מאן דאמר who says that טמא מת because שוחטין וזורקין על טמא מת בידו לתקן

תד"ה אבל מילה

בד"ה אבל מילה כו' תיממה מה מועיל מה שנכרתו עליה י"ג בריתות הא איכא קרא כו' עכ"ל ר"ל דאפילו לר"א הא איכא קרא למכשירין באנפי נפשיה (כי) גבי מילה כמ"ש התוס' לעיל ולא יועיל למילה הא דנכרתו עליה י"ג בריתות למילפה מכל אינך אי לאו קרא מפורש למכשירין וכן להיפך בפסח לא יועיל לו הא דאית ביה כרת אלא דלא פסיקא להו גבי פסח קרא מפורש למכשירין כמו שכתבו התוספות לעיל וק"ל:

1) הקדמה

a) דף סח: at תוספות ד"ה מה שחיטה

i) holds that מילה is שבת based on one פסוק and that מכשירי מילה are also שבת based on a second פסוק

b) Note that

i) in the משנה at דף סה: דף סח says that פסח and שחיטת קרבן פסח are both שבת

ii) But it's not clear whether for פסח there are two פסוקים that teach דחיית שבת

2) דף סה: at משנה

a) ר' עקיבא

i) For פסח

(1) שבת aren't שבת that can be done before שבת is שחיטה

ii) For מילה

(1) שבת aren't שבת that can be done before שבת itself is מילה שבת

b) ר' אליעזר holds that all מכשירין are שבת

c) רב יהודה אמר רב

i) The הלכה follows ר' עקיבא on פסח

ii) The הלכה also follows ר' עקיבא on מילה

d) קשיא

i) why does רב יהודה אמר רב need to say this הלכה both for פסח and מילה

e) תירוצ

i) if רב יהודה אמר רב had said only for פסח that מכשירי מצוה aren't שבת if they can be done ערב שבת

(1) I might have thought that for מילה the הלכה agrees with ר' אליעזר because נכרתו על המילה י"ג בריתות

ii) And if רב יהודה אמר רב had said only for מילה that מכשירי מצוה aren't שבת if they can be done ערב שבת

(1) I might have thought that for פסח the הלכה agrees with ר' אליעזר because there is כרת for not bringing a פסח קרבן

3) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

i) Why might we have thought for ר' עקיבא that מילה is more readily שבת דוחה because י"ג בריתות עליו נכרתו when we've established that ר' אליעזר needs to rely on an additional פסוק to teach that מכשירי מילה are שבת דוחה and he doesn't rely on י"ג בריתות

4) מהרש"א

a) Note that תוספות can't ask the same קשיא for פסח קרבן because we've seen that תוספות actually said at דף סה: that we don't know whether ר' אליעזר relies on a separate פסוק to teach that מכשירי פסח are שבת דוחה

דף ע.

תד"ה לאו חובה

[דף ע עמוד א] בד"ה לאו חובה כו' דמשמע בירושלמי דהא דפסח נאכל על השובע היינו מדרבנן כו' עכ"ל דהא דקאמרי' הכא אינו חובה מן התורה י"ל דהיינו דאינה חובה מן התורה כשאר קרבנות אלא שהוא מן התורה כדי שיהא נאכל על השובע ולכך מייתי מדברי הירושלמי דמוכח מיניה דטעמא דנאכל על השובע נמי אינו אלא מדרבנן וק"ל:

בא"ד והשתא לבן תימא כו' דחיא שבת והשתא א"ש ההיא כו' עכ"ל אבל בריש תמיד נשחט כתבו התוס' שם דמוכח הכא דבן תימא מודה דחגיגת י"ד אינה דוחה שבת:

תד"ה והא מדקתני

בד"ה והא מדקתני כו' וא"ת ואמאי לא פריך אי בשבת היכי שרי להטביל כלים כו' ולא פירכא היא כו' עכ"ל וק"ק דאכתי אמאי לא פריך אי בשבת כיון דאסור להטביל בו ודאי הטבילה מאתמול משום חגיגת ט"ו וי"ל דניחא ליה לאקשוויי מסיפא משבת גופה אשבת דרישא ולא תקשי נמי לפלוג וליתני בדידיה כולה מלתא בקופיץ דבחל י"ד בחול אין שונה ומטביל ובחל בשבת שונה ומטביל דניחא ליה לפלוגי כולה מילתא בשבת ולחלק בין סכין לקופיץ וק"ל:

- 1) First הקדמה
 - a) A קופיץ is used mainly for שבירת עצם
- 2) Second הקדמה
 - a) טמא a כלי that's מטהר is needed to be טבילה
- 3) Third הקדמה
 - a) יום טוב and שבת a כלי on טובל to be אסור It's
- 4) Fourth הקדמה
 - a) חגיגת י"ד for מותר is שבירת עצם and דוחה שבת isn't חגיגת י"ד say that רבנן
 - b) חגיגת ט"ו for מותר is שבירת עצם agree that כולי עלמא
- 5) ברייתא
 - a) סכין
 - i) If ראוּבן finds a סכין on ניסן י"ד he can be שוחט with it right away without טבילה because if it were טמא then שמעון who lost the סכין would have been טובל it on ניסן י"ג to make it available for שחיטה of the פסח on קרבן פסח
 - b) רישא דקופיץ
 - i) if ראוּבן finds a קופיץ on ניסן י"ד he must be ומטביל the שונה before he uses it
 - ii) סיפא דקופיץ
 - (1) If ראוּבן finds a קופיץ on ניסן י"ד that's חל on שבת etc.
 - (2) The מהרש"א here isn't relevant to this דין
- 6) גמרא
 - a) שאלה
 - i) Can the רישא that says שונה ומטבילה for קופיץ follow רבנן who say שבירת עצם is חגיגת י"ד for מותר
 - b) תשובה
 - i) no
 - ii) because for רבנן no טבילה would be needed because we'd assume that שמעון was טובל the קופיץ on ניסן י"ג to use on ניסן י"ד for שבירת עצם

- c) מקשן by a קשיא
- i) Maybe רישא דקופיץ does follow רבנן and deals with where חל י"ד ניסן on שבת
 - ii) and since רבנן say that חגיגת י"ד דוחה שבת isn't שבת there won't be any חגיגת י"ד and there's no need for שמעון to have been טובל the קופיץ
- d) תירוצ of a תרצן – "מדקתני"
- i) Since רישא דקופיץ deals with סיפא דקופיץ חל י"ד ניסן that's חל on שבת it's משמע that רישא דקופיץ doesn't deal with שבת
 - ii) So it's correct that the משנה can't follow רבנן
- 7) תוספות
- a) קשיא
 - i) Why didn't the תרצן prove that רישא דקופיץ can't deal with שבת since טבילת יום טוב is אסור on שבת and יום טוב כלים
 - b) תירוצ
 - i) The תרצן realized that the מקשן would respond that it's possible that the ברייתא means יום טוב after שונה ומטבילה
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) Why didn't the תרצן answer that
 - (1) If חל י"ד ניסן was חל on שבת we'd assume that שמעון was טובל the קופיץ on י"ג חגיגת ט"ו of שבירת עצם to use for כלי טהור שבת to make the ניסן before שבת on ט"ו ניסן on Sunday
 - b) תירוצ
 - i) The תרצן prefers to use the קשיא of מדקתני to prove directly from the words of the ברייתא that רישא דקופיץ can't deal with שבת
 - c) קשיא
 - i) Why didn't the תרצן answer that it can't be that רישא דקופיץ deals with where חל י"ד ניסן is חל on שבת because then
 - (a) instead of distinguishing between a סכין that ראובן found on שחל י"ד and a קופיץ that ראובן found on בשבת
 - (b) the ברייתא would have distinguished for קופיץ itself that ראובן found on י"ד between
 - (i) where חל י"ד ניסן is בחול – where we assume that there was טבילה on י"ד ניסן to use for שבירת עצם of חגיגת י"ד
 - (ii) and where חל י"ד ניסן is שבת - where we don't assume that there was טבילה on י"ד ניסן since חגיגת י"ד isn't שבת דוחה for רבנן

d) תירוץ

- i) The תרצן realized that the מקשן would answer that for some reason the ברייתא prefers to deal with שבת and to distinguish between a סכין that ראובן found on י"ד שחל בשבת and a קופיץ that ראובן found on י"ד שחל בשבת

דף ע:

תד"ה מאי טעמא

[דף ע עמוד ב] בד"ה מ"ט דבן כו' מדקאמר רב אשי בסמוך כו' עכ"ל וה"ה דה"מ לאוכוחי הכי מדאצטריך תלמודא לאתויי קרא וטעמא אחרינא אליבא דבן דורתאי ולא סגי ליה בהאי היקשא דבן תימא וק"ל:

בא"ד נקוט האי כללא בידך כל שזמנו קבוע כו' הא איכא חגיגת י"ד כו' עכ"ל דהאי כללא מוכח התם דקאי נמי אחגיגה ולפרש"י ע"כ אפילו לבן תימא לא אתיא הך כללא דלכ"ע אין חגיגת י"ד דוחה שבת וכ"ש חגיגת ט"ו דדוחק הוא לומר אליבא דבן דורתאי נקט האי כללא ולפי' התוס' לקמן גיחא דנקט האי כללא שפיר לבן תימא וק"ל:

בא"ד ומ"מ פריך שפיר הא ודאי קרבן צבור הוא דאף חגיגת ט"ו חשיבא זמנה קבוע כו' עכ"ל יש לדקדק בדבריהם מי הכריחם לכך דהא כתבו לקמן דאיכא תנא דתלי בקרבן צבור ולא בזמנה קבוע ואליבא פריך לקמן הא ודאי קרבן צבור וי"ל דסברת התנא דתלי מעיקרא בקרבן צבור לא קאי במסקנא דפ' הוציאו לו דדחי לה התם ומסיק דתלי בזמנה קבוע ולקמן לא נקט הא ודאי קרבן צבור היא אלא משום דמעיקרא בעי למימר הכי אבל למסקנא דהתם טעמא משום דזמנה קבוע צ"ל דחגיגת ט"ו נמי קבוע חשיב ליה אי לאו מיעוטא דקרא וכיון דאיכא הכא מיעוטא לחגיגת ט"ו לא חשיב ליה כהאי כללא דהתם משום דיש לה תשלומין כל ז' כמ"ש התוס' לעיל ודו"ק:

בא"ד והא דמוקי בן דורתאי כו' משום דסבר דחגיגת י"ד לאו דאורייתא כו' עכ"ל ור"ל דלא סבר כתנא דמייתי לקמן דסבר חגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה א' דאורייתא דא"כ לא הוי מוקמי בן דורתאי האי קרא דזבחת פסח וגו' בחגיגת ט"ו אלא בחגיגת י"ד דמשמע טפי קרא דביה איירי מיהו איכא למימר דבן דורתאי סבר כבן תימא דחגיגת י"ד דאורייתא ומהיקש' דלעיל זבח חג פסח וגו' נילף דדוחה שבת וא"כ ע"כ האי קרא דזבחת פסח וגו' דשמעי' מיניה דחגיגה דוחה שבת לא אצטריך לחגיגת י"ד אלא דאתי לחגיגת ט"ו ויש ליישב דע"כ בן דורתאי לית ליה היקשא דבן תימא דיליף מיניה לעיל מן הצאן ולא מן הבקר ובהאי היקשא דזבחת פסח וגו' קאמר דבקר זו חגיגה ודו"ק:

בד"ה הא ודאי קרבן צבור כו' משום דאתי בכנופיה וכן ביומא אבל בחגיגה קרי ליה כו' עכ"ל כצ"ל מתוך הסוגיא שם ועי' בתוס' פ"ק דחגיגה שהקשו כן כמ"ש וק"ל:

1) הקדמה

- a) בקר is brought from כשבים and עזים but not from קרבן פסח
- b) דף סה: at משנה
 - i) דוחה שבת is קרבן פסח
- c) דף סט: at משנה
 - i) קרבן פסח is brought together with חגיגת י"ד agree that כולי עלמא
 - ii) But קרבן פסח and דוחה שבת isn't חגיגת י"ד say that רבנן in other ways
- d) דף ע. at ברייתא

- i) **בא** מן הצאן ולא מן הבקר – for example it's **בא** מן הצאן ולא מן הבקר – for example it's **בא** מן הצאן ולא מן הבקר
 - ii) because in the פסוק "ולא ילין לבקר זבח חג הפסח" the words **זבח חג** mean **חגיגה** and **פסח** means **פסח קרבן** and are **מקיש חגיגה** to **פסח**
 - iii) But **בן תימא** doesn't say outright whether he holds that **זבח חג** is **שבת דוחה** the same as **פסח קרבן** is **שבת דוחה**
- 2) **Second הקדמה**
 - a) There is a **ניסן ט"ו** חגיגת as well as a **ניסן י"ד** חגיגת
 - b) We'll establish that
 - i) **זמנו קבוע** חגיגת ט"ו is considered less than **זמנו קבוע** חגיגת י"ד
 - ii) and that the less **זמן** of a **קרבן** the more it's **מסתבר** that the **קרבן** isn't **דוחה שבת**
- 3) **Third הקדמה**
 - a) **יהודה בן דורתאי ובנו** said that **זבח חג** is **שבת דוחה** and were **פורש** from **חכמים** who said that **זבח חג** isn't **שבת דוחה**
 - b) We'll see that **ר"י** and **רש"י** deal with whether **יהודה בן דורתאי ובנו** said that **זבח חג** is **שבת דוחה** or that **זבח חג** is **שבת דוחה**
- 4) **Fourth הקדמה**
 - a) **רב** explains that **יהודה בן דורתאי ובנו** base their **שיטה** on what they say is a **היקש** from **זבח חג** in the פסוק "וזבחת פסח לד' אלקיך צאן ובקר" where they say that **צאן** means **פסח** and **בקר** means **חגיגה**
- 5) **גמרא**
 - a) **רבי אשי** by **קשיא**
 - i) Why does **רב** take the trouble to explain the פסוק of **זבחת** as understood by **פרושים**
 - b) **גמרא** of **קשיא**
 - i) Why in fact do **רבנן** say that **זבח חג** isn't **שבת דוחה**
 - ii) "והא ודאי קרבן ציבור הוא"
 - iii) We'll explain the quoted words below
 - c) **תירוץ**
 - i) **רבנן** rely on a **לימוד** from a פסוק that begins with the words **אחתם אותם**
 - ii) The precise **לימוד** isn't relevant at this point
- 6) **מהרש"א** of **רש"י** as explained by **יהודה בן דורתאי ובנו**
 - a) **יהודה בן דורתאי ובנו**
 - i) refer only to **זבח חג** and say that **זבח חג** is **שבת דוחה**

- ii) מהרש"א points out that based on the הקדמות they can hold – but it isn't required that they hold – that שבת חגיגת ט"ו since דוחה שבת חגיגת ט"ו is less קבוע than חגיגת י"ד
- b) When the גמרא asks that חגיגת שבת should be דוחה because it's a קרבן ציבור the גמרא means that רבנן ought to say that both חגיגת ט"ו and חגיגת י"ד are שבת דוחה
- c) When the גמרא answers that רבנן rely on והגותם the גמרא concludes that רבנן hold that neither חגיגת י"ד nor חגיגת ט"ו is שבת דוחה

7) תוספות

רש"י		י"ד	ט"ו
	בן דורתי ובנו	דוחה	?
	קושי לרבנן	לידחי	לידחי
	רבנן והגותם	לא דוחה	לא דוחה

a) רש"י

hold that בן דורתי יהודה

- i) who says דוחה שבת חגיגת י"ד
- ii) must hold that בן תימא disagrees and says that although חגיגת י"ד is similar to דוחה שבת פסח it's not דוחה שבת פסח for many דינים still unlike פסח
- iii) because
 - (1) if בן תימא agrees with בן דורתי ובנו that חגיגת י"ד is שבת דוחה
 - (2) רב wouldn't have been surprised that רב set out an explanation for the יהודה בן דורתי ובנו שיטה

רש"י		י"ד	ט"ו
	בן דורתי ובנו	דוחה	?
	בן תימא	לא דוחה	
	קושי לרבנן	לידחי	לידחי
	רבנן והגותם	לא דוחה	לא דוחה

8) רש"י on part 1 מהרש"א

- a) since it's more מסתבר that חגיגת י"ד is שבת דוחה than חגיגת ט"ו and בן תימא still says that חגיגת י"ד isn't שבת דוחה
- b) it's מסתבר that בן תימא holds that חגיגת ט"ו isn't שבת דוחה

רש"י		י"ד	ט"ו
	בן דורתי ובנו	דוחה	?
	בן תימא	לא דוחה	לא דוחה
	רבנן	לא דוחה	לא דוחה

9) רש"י on part 2 מהרש"א

- a) תימא בן could also have offered this other proof for רש"י that it must be that בן תימא disagrees with בן דורתי יהודה and holds that חגיגת י"ד isn't שבת דוחה
- b) namely
 - i) if בן תימא based on his היקש of "זבח חג הפסח" agrees with בן דורתי ובנו that חגיגת י"ד is שבת דוחה
 - ii) why would רב need to explain that בן דורתי יהודה rely on their own היקש of זבחת פסח לד' צאן ובקר
 - iii) When רב could have said that they relied on זבח חג הפסח the same as בן תימא

10) מהרש"א as explained by תוספות of המשך

- a) ר"י disagrees with רש"י and says that
 - i) דוחה את השבת isn't חגיגת ט"ו but חגיגת י"ד דוחה את השבת בן תימא holds that
 - ii) חגיגת י"ד is the same as דוחה שבת חגיגת ט"ו hold that בן דורתאי ובנו יהודה בן דורתאי
 - iii) חגיגת ט"ו is also פורש to say that בן דורתאי ובנו רב אשי is surprised that דוחה את השבת
- b) The גמרא that קשיא of "ורבנן מאי טעמא לא דחי שבת הא ודאי קרבן ציבור הוא" insofar as it applies to בן תימא since חגיגת ט"ו deals only with דוחה שבת בן תימא agrees that חגיגת י"ד is דוחה שבת
- c) In the מסקנא the גמרא explains that בן תימא derives from וחגותם that חגיגת ט"ו isn't דוחה שבת

ר"י	י"ד	ט"ו
	דוחה	דוחה
יהודה בן דורתאי ובנו		
בן תימא	דוחה	לא דוחה

11) רש"י of שיטה by ר"י קשיא

- a) In נקוט האי כלל בידך כל שזמנו קבוע דוחה the גמרא says that in פרק הוציאו לו יומא מסכת יומא את השבת ואפילו ביחיד"א
- b) For רש"י the כלל isn't correct since חגיגת י"ד is certainly קבוע and yet even בן דוחה את השבת isn't חגיגת י"ד חגיגת ט"ו says that
- c) Possible תירוץ to the קשיא of ר"י on רש"י
 - i) The כלל is correct for חגיגת י"ד for בן דורתאי ובנו
- d) תירוץ פירכא
 - i) It's a דוחק to say that the גמרא sets out a כלל that is held only by persons who פורש were

12) תוספות of המשך

- a) שאלה
 - i) Why is the כלל correct for the שיטה of ר"י
- b) תשובה
 - i) for ר"י the כלל is correct at least for בן תימא who says חגיגת י"ד is דוחה את השבת
- c) קשיא
 - i) For ר"י it's still a קשיא that not even בן תימא holds that חגיגת ט"ו is דוחה שבת even though קבוע because יש לו תשלומין only for seven days
- d) תירוץ
 - i) For the purposes of the כלל only חגיגת י"ד counts as זמנו קבוע because its זמן is only one day
- e) קשיא

- i) But we've established for ר"י that
 - (1) When the גמרא asks for תימא בן that "הרי קרבן ציבור הוא" the גמרא means to ask that דוחה שבת because הגיגת ט"ו counts as קבוע
- f) בא"ד מכל מקום as explained by מהרש"א
 - i) In the הוה אמינא when the גמרא asked "והא קרבן ציבור" the גמרא in fact assumed that דוחה שבת was קבוע enough to be
 - ii) But once the גמרא realizes the מיעוט והגותם it becomes clear that "יש לה" דוחה שבת is קבוע enough for הגיגת ט"ו to be
 - iii) And the גמרא in פרק הוציאו לו that says there's a כלל that דוחה is קבוע זמן that what's said after the מסקנא here that decides that הגיגת ט"ו doesn't count as קבוע for this purpose
- 13) תוספות of המשך
 - a) There is a תנא who holds that "קרבן ציבור" for the purposes of our סוגיא means simply a קרבן that is brought בכינופיא in a public gathering
- 14) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות answer that it's because הגיגת ט"ו comes בכינופיא that the גמרא asks that it ought to be דוחה שבת
 - b) תירוץ
 - i) The מסקנא in פרק הוציאו לו explains that דוחה שבת depends on קבוע and not on whether a קרבן is brought in a public gathering
 - ii) תוספות holds that the גמרא here uses the term "קרבן צבור" that implies בכינופיא only based on the הוה אמינא in פרק הוציאו לו but actually means to ask "הרי זמנו קבוע"
- 15) בא"ד והא דמוקי at מהרש"א of תוספות המשך
 - a) ר"י of שיטה to קשיא
 - i) the plain meaning of the פסוק of וזבחת on which יהודה בן דורתאי ובנו rely is that it refers to הגיגת י"ד
 - ii) Why does יהודה בן דורתאי apply his לימוד from וזבחת that הגיגת is דוחה שבת to הגיגת ט"ו
 - b) תירוץ
 - i) דאורייתא isn't הגיגת י"ד
 - c) קשיא
 - i) A ברייתא at דף עא. uses a מקרא to prove that הגיגת לשני ימים ולילה is קבוע אחד
 - ii) This suggests that the ברייתא holds that דאורייתא הגיגת י"ד is קבוע אחד

d) תירוץ

- i) It must be that בני דורתאי ובנו ברייתא disagree with the דאורייתא and hold that הגיגת י"ד isn't דאורייתא and the דין of וליילה אחד doesn't apply to הגיגת י"ד

16) מהרש"א

a) קשיא

- i) Why doesn't תוספות use the following תירוץ to explain why בני דורתאי ובנו apply the פסוק of וזבחת ט"ו to הגיגת ט"ו and not to הגיגת י"ד

(1) זבח חג הפסח in היקש based on בני דורתאי ובנו agree with יהודה בני דורתאי ובנו that דוחה שבת is הגיגת י"ד

(2) and that's why they apply the additional לימוד based on וזבחת ט"ו to הגיגת ט"ו

b) תירוץ

- i) בני דורתאי ובנו can't agree with the היקש of בני דורתאי ובנו

ii) because we've seen that

(1) the היקש of בני דורתאי ובנו also teaches that הגיגת is הבקר מן הצאן ולא מן הבקר

(2) and this conflicts with the essence of the לימוד by בני דורתאי ובנו that that יהודה בני דורתאי ובנו refers to וזבחתם צאן ובקר in בקר

דף עא.

תד"ה לאו משום

[דף עא עמוד א] בד"ה לאו משום כו' ת"ל מאידך קרא כו' אבל הכא שאינו יכול לשחוט בלילה כו' עכ"ל ואי לא הוה כתיב נמי וזבחת ושמחת אלא אך שמח לא הוה ידעינן דטעמא דממעט ליל א' משום דלא הוי זביחה בשעת שמחה אלא מטעמא אחרינא וניחא לפי תירוצם למאי דתני בברייתא טעמא משום דאין שמחה לפניו תקשי ליה דאי אמרת בעינן זביחה בשעת שמחה ל"ל הכא למעט ליל א' משום דאין שמחה לפניו ת"ל משום דבעינן זביחה בשעת שמחה דאיכא למימר דלא בעי' זביחה בשעת שמחה אלא בחגיגה של יום שיכול כו' וכמש"כ התוס' לכך אצטריך ליה בליל א' טעמא אחרינא מיהו קשה ארבא דפריך משמחה שמונה אי אמרת בעינן זביחה כו' אימא ודאי דהתם לא בעינן זביחה בשעת שמחה משום דאין יכול לשוחטה ביום השבת משא"כ בשלמים ששחטן מעי"ט שיכול לשוחטם בו ביום בעינן ביה זביחה בשעת שמחה ודו"ק:

בד"ה ליל י"ט האחרון כו' דכשחל יום ח' באחד בשבת כו' שהוא מוצ"ש דאי כו' עכ"ל לכאורה כשחל איזה יום שיהיה מחג הסוכות בשבת ליכא שמחה במוצ"ש דמה שהוא שוחט בע"ש איפסלה במוצ"ש ואם כן לכ"ע לא משכחת שמונה לפרש"י אלא דעדיפא להו להקשות כן [הגם] אם נאמר דשמונה בכלל הימים והלילות קאמר דהשתא כשחל יום אחד מחג הסוכות בשבת ה"ל שפיר בכלל השמחה שמונה דמוצאי שבת חסר לילה ואיכא לקיומי השמחה ביום כמו ביום ראשון של סוכות וביום שמיני חסר היום ואיכא לקיומי השמחה בלילה שלפניו אבל כשחל יום ח' בא' בשבת לפרש"י לכ"ע הרי חסר כל ליל ויום ח' ולא הוה גם בכלל רק ז' ימי השמחה ויש לדקדק אדבריהם לפי מה שכתבו ר"פ תמיד נשחט דגם כשהיו מקדשין ע"פ הראיה היו מאיימין על העדים על החודש שנראה בזמנו וא"כ לא מקלע יום ח' בא' בשבת דלא אד"ו ראש ואפשר דלא אמרו מאיימין היו כו' אלא משום תרי שבי אבל משום ערבה בשבת לא היו מאיימין ודו"ק:

גמ' זימנין סגי אין דלא משכחת לה אלא ז' כגון שחל י"ט ראשון להיות בשבת. ק"ק אמאי לא קאמר הכא דשמונה איתא ברוב שנים דומיא דאמר לעיל ז' איתא ברוב שנים ועוד יש להקשות כיון דבשבת אין שמחה לפניו ואין שם נמי זביחה בשעת שמחה אימא עדיף ליה מליל ראשון דממעטינן ליה מאך משום דאין שמחה לפניו ואין זביחה בשעת שמחה ויש ליישב ודו"ק:

1) הקדמה

a) There is a חיוב to eat שמחה on טוב שלמי

2) גמרא

a) עולא אמר ר' אלעזר

i) on שלמי שמחה of מצוה can't be used for the טוב on נשחט that were שלמים יום טוב

ii) meaning because זביחה בשעת שמחה teaches that וזבחת שלמים ואכלת ושמחת that only שמחה that were נשחט בשעת שמחה קרבנות

3) ברייתא א'

- a) In the פסוק:
- i) "שבעת ימים תחוג ... והיית אך שמחה"
 - (1) "והיית אך שמחה" is a ריבוי that adds ליל יום טוב האחרון של חג during which there is a חיוב to eat שמחה
 - (2) The "אך" in והיית אך שמחה is a מיעוט that the ברייתא applies to ליל יום טוב הראשון של חג
 - ii) Note that ברייתא א' doesn't explain why we prefer to apply the ריבוי to ליל יו"ט and the מיעוט to הראשון האחרון
- 4) יש שמחה לפניו because ליל יו"ט האחרון to ריבוי we apply the ברייתא ב' and we apply the מיעוט to הראשון ליל יו"ט because לפניו אין שמחה
- 5) גמרא
- a) שאלה
 - i) Why does 'א ברייתא apply the ריבוי to ליל יו"ט האחרון and the מיעוט to ליל יו"ט הראשון
 - b) "לאו משום דאין לו במה ישמח" – תשובה
 - i) Don't you think that this is the reason
 - (1) בעינן זביחה בשעת שמחה that עולא אמר ר' אלעזר of שיטה ברייתא א'
 - (2) It follows that
 - (a) ליל יום טוב הראשון של חג for
 - (i) what was נשחט on יום טוב can't be used for שמחה because that נשחט בשעת שמחה wasn't קרבן
 - (ii) nor can there be שמחה with קרבנות that are נשחט on ראשון because no קרבנות can be brought at night
 - (b) While ליל יום טוב האחרון של חג for
 - (i) were נשחט בשעת שמחה and were יום שביעי להג on נשחט that were קרבנות and can be used on ליל יו"ט האחרון as שמחה
 - c) קשיא
 - i) Not necessarily
 - ii) It's possible that ברייתא א' agrees with ב' ברייתא that we apply the ריבוי to ליל יום טוב הראשון because לפניו יש שמחה and we apply the מיעוט to הראשון ליל יו"ט because לפניו אין שמחה
- 6) תוספות
- a) עולא אמר ר' אלעזר to קשיא
 - i) Why do the ברייתות rely on אך to be ליל יום טוב הראשון
 - ii) בעינן זביחה בשעת שמחה that וזבחת ושמחת
 - b) תירוץ

- i) Without the לימוד from אך
- (1) we would have derived from זבחת ואכלת only that בשעת שמחה at a time when it's אפשר to be שוחט a חגיגה – for example a person can't on י"ד on נשחט שלא בשעת שמחה that was שלמים חיוב יוצא his יום ראשון because it's אפשר for him to be שוחט a חגיגה on יום ראשון itself that's בשעת שמחה
- (2) And we would have said that for ליל יו"ט הראשון when it's לא אפשר to be שוחט קרבנות – because we're not שוחט בשעת שמחה at night – a person can be יוצא his שמחה חיוב with שלמים that were נשחט on יום טוב
- ii) But with the לימוד from אך we realize that applies also when לא אפשר
- 7) מהרש"א
- a) עולא אמר ר' אלעזר to קשיא
- i) If ממעט ליל why does ברייתא ב' need to explain that we're ליל because אין שמחה לפניו יום טוב הראשון
- b) תירוץ
- i) A תירוץ somewhat similar to the תירוץ of תוספות applies here too
- (1) We in fact derive from זבחת ואכלת that בשעת שמחה only when it's אפשר to be שוחט and not on יום טוב הראשון when it's לא אפשר
- (2) The לימוד from אך teaches that ליל יום טוב הראשון is nevertheless אימעוט because אין שמחה לפניו
- 8) משנה
- a) השמחה שמונה ימים
- 9) גמרא
- a) רבא by קשיא
- i) the first day of סוכות is often חל on שבת and if בשעת שמחה there will be only seven days of שמחה
- ii) because on the first day there can be no זביחה because it's שבת and a שלמים that was נשחט on יום טוב ערב can't be used because בשעת שמחה
- 10) ד"ה מאי לאו at מהרש"א
- a) קשיא First
- i) At דף סט: the גמרא relies for a different ענין on the fact that in most years סוכות doesn't fall on שבת
- ii) why doesn't רבא use the same מהלך here to answer his קשיא from the משנה of שמונה ימים
- b) קשיא second

- i) We established earlier that were it not for the מיעוט of אך the rule that בעינן לא אפשר ליל יום טוב הראשון של חג wouldn't apply to חג where it's לא אפשר to be שוחט שלמים
- ii) We similarly established for 'ברייתא ב' that the ריעותא of לפניו applies to חג only because of the מיעוט of חג
- iii) Now
 - (1) for חג יום ראשון של חג that's חל on שבת it's also לא אפשר to be שוחט שלמים and אין שמחה לפניו but there's no אך to teach that שמחה where בעינן זביחה בשעת שמחה even where לא אפשר and that אין שמחה לפניו is a ריעותא
 - (2) So why does תוספות in its קשיא assume that חג שחל בשבת יום ראשון של חג should be treated the same as חג יום טוב הראשון של חג

11) רש"י

- a) ליל יום טוב האחרון של חג only for חג מרבה לשמחה ב' and ברייתא א'
- b) but the last day of יום טוב that starts the next morning has no דין of שמחה

12) ד"ה ליל יום טוב אחרון at תוספות

- a) קשיא
 - i) If רש"י is correct
 - (1) then even if לא בעינן זביחה בשעת שמחה there won't be eight days of שמחה when יום טוב אחרון falls on שבת אחד and שביעי לחג falls on שבת
 - (2) Because
 - (a) what was נשחט on שבת ערב בלינה on פסול בלינה on יום טוב האחרון
 - (b) And in the daytime of יום אחרון there is no דין שמחה

13) ד"ה לילי יום טוב האחרון at מהרש"א

- a) קשיא
 - i) For the שיטה of רש"י there are no eight days of שמחה regardless of when שבת falls during יום טוב
 - ii) because on שבת מוצאי שבת שלמים will always be פסול בלינה and on the last daytime period of the eighth day there is no דין שמחה at all according to רש"י
- b) תירוץ
 - i) When שבת falls on any day of יום טוב other than the seventh day it's possible to answer that
 - (1) Although on שבת מוצאי שבת שלמים brought on שבת ערב is פסול בלינה
 - (2) Still
 - (a) מוצאי שבת counts as בשמחה because שלמי שמחה can be brought the next morning

(b) Proof is that

- (i) although the ברייתות hold there can be no שלמי שמחה on ליל יום טוב הראשון של חג
- (ii) the first 24 hours of יום טוב still count in full toward the eight days of שמחה and presumably this is because the שלמי שמחה that can be brought on the morning of the first day of יום טוב count also for the preceding evening

ii) But

- (1) when שבת falls on the seventh day of יום טוב
- (2) the night of שבת מוצאי שבת that's ליל יום טוב האחרון של יום טוב can't count as based of שלמי שמחה that are brought on the morning of יום טוב האחרון של חג
- (3) since רש"י holds that no שלמי שמחה can be brought on the morning of יום טוב האחרון של חג

14) מהרש"א of המשך

a) קשיא

- i) The קשיא by תוספות assumes that the seventh day of יום טוב can fall on שבת which would mean that ראש השנה also fell on Sunday
- ii) yet we know that לא אד"ו ראש

b) תירוץ

- i) תוספות speaks of a time when קידוש החדש was still done by עדים ראי rather than by חשבון

c) קשיא

- i) even when קידוש החדש was done by עדים ראי
- ii) לא אד"ו ראש the עדים to arrange that ב"ד was

d) תירוץ

- i) בית דין was מאיים the עדים only to see to it that ראש השנה not fall on Wednesday or Friday to avoid the two days of שבת שבתון that would result if יום כפור falls on Friday or Sunday
- ii) But
 - (1) The reason we don't want ראש השנה to fall on Sunday is to avoid having שלא תבטל ערבה fall on שבת in order that הושענא רבא
 - (2) And it's possible that when there was קידוש החדש by ראי the בית דין wasn't ביטול ערבה of חשבון for the מאיים עדים

דף עא: ודף עב.

סוגיא דטעה בדבר מצוה חלק א' רש"י ד"ה הפסח ששחטו

וד"ה ר' אליעזר וד"ה מה לי וגמ' ד"ה לישני לי'

בפרש"י בד"ה הפסח ששחטו כו' וכסבור כשם שמותר לשמו כן מותר שלא לשמו עכ"ל
דכיון דמוקי ליה בעוקר שידע שהוא פסח ומכיון לעקור לא הוה שוגג דלהוי חייב חטאת
אלא משום דקסבר כשם שמותר לשמו כו' מיהו ה"מ לפרושי נמי בנעלם ממנו שבת
כפירושו לקמן גבי כל הזבחים ששחטן לשם פסח מיהו גבי כל הזבחים ששחטן כו' לא הוה
צריך רש"י לפרש דנעלמה שבת ממנו או כסבור שמותר כו' כיון דמוקמינן לה בטועה
שפיר הוה שוגג בלאו הכי כיון דהוה סבור דפסח היה ומותר לשוחטו בשבת ודו"ק:

בד"ה ר"א מחייב חטאת אף על פי שטעה בדבר מצוה עכ"ל לכאורה הכא איכא לפרושי
דלכך מחייב ר"א משום דאליביה לא עשה מצוה דהא פסל לעיל אחרים לשם פסח אבל
למאי דמוקי לה לקמן סיפא בטועה ורישא בעוקר משום דעקירה בטעות לא הוה עקירה
לא הוה הזבח פסול בסיפא וה"ל שפיר עושה מצוה ואפילו בעשה מצוה מחייב ר"א כההיא
דתינוקות דשכח ומל את של ערב שבת בשבת דמחייב ר"א כדלקמן וקרוב לזה כתב
מהרש"ל לקמן בתוספות ודו"ק:

[דף עב עמוד א] בד"ה מה לי שאינן ראויין כו' ואמאי פטר ליה ר"י בראויין והלא לא
טעה בו שידע שאינו פסח עכ"ל אף על גב דבעוקר נמי איירי ע"כ דטועה וסבור שמותר
לשחוט אחרים לשם פסח דאל"כ לא הוה מקרי שוגג אלא מזיד מ"מ לא מקרי טועה בדבר
מצוה אלא בכה"ג שהיה סבר שזה פסח והוא זבח אחר דומיא דתינוקת דלקמן וק"ל:

גמרא לישני ליה הכי כו' כתב מהרש"ל ויש לי תימה רבה מנלן דר"י אית ליה דשאני בין
עוקר לטועה דלמא כו' ה"ה בטועה אלא דלא אשכחתי לגביה טועה משום דס"ל עקירה
בטעות לא הוה עקירה כו' עכ"ל ונ"ל דפסיקא ליה לתלמודא דמחלק ר"י בין עוקר לטועה
דבעוקר לא הוה טועה בדבר מצוה ובטועה שהיה סבר שהוא זה שיש בו מצוה והוא דבר
אחר שאין בו מצוה הוי טועה בדבר מצוה ופטור כדמוכח הך דתינוקת דלא שייך התם
לחלק בין שינה לדבר האסור לדבר המותר אלא לפי כוונתו למול את של שבת ה"ל לדבר
המותר ואפ"ה לא שרי התם אלא בטועה בדבר מצוה וגם עשה מצוה וע"פ הדברים האלה
יתבארו דברי התוספות שכתבו הא לא דמי רישא בעוקר כו' ואמאי קאמר ר"י שכן שינה
בדבר האסור אפילו שינה שמו לדבר המותר נמי חייב שכן עוקר עכ"ל דקדקו לפרש למאי
דמסיק הקושיא דלישני ליה ר"י הכי דליכא לפרושי דלוקמא בין רישא ובין סיפא בשינה
שמו לדבר האסור ולחלק בין עוקר לטועה דהא לא מצינו דר"י פוטר בשינה לדבר האסור
אפילו בטועה דההיא דתינוקת לא הוה אלא בטועה בדבר המותר אבל הקושיא הוא דלישני
ליה דכולה בדבר המותר כההיא דתינוקת ואפ"ה ברישא בעוקר חייב דלא הוה טועה בדבר
מצוה והדברים ברורים למבין ומיהו אפילו אי מתוקמא הרישא נמי בטועה המ"ל לישני
ליה ברישא לא עשה מצוה ובסיפא עשה מצוה כההיא דתינוקת וכמו שכתבו התוספות
לקמן אלא דקושטא קאמר דמאי דמוקי ליה רישא בעוקר לא הוי טועה בדבר מצוה כלל
ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) ר' שמעון דף עב. at משנה דתינוקות
- i) If there was a תינוק to be מל on שבת and a תינוק to be מל on שבת and a person was מל the שבת של ערב שבת on שבת
- (1) קרבן חטאת because says the person is פטור ר' יהושע (1)
- (a) he was מצוה בדבר מצוה and intended to be מל בהיתר the שבת של תינוק and
- (b) he also did a מצוה כל דהו for the שבת של ערב שבת since after all the תינוק became נימול
- (2) is טועה בדבר מצוה because קרבן חטאת says the person must bring a חטאת ר' אליעזר (2) עשה מצוה כל דהו even if חייב
- 2) Second הקדמה
- a) a קרבן פסח is דוחה את השבת if its שחיטה is כשירה
- b) a קרבן פסח isn't דוחה את השבת if its שחיטה is פסולה – if the שוחט acted בשוגג he needs to bring a קרבן חטאת
- c) a קרבן פסח isn't דוחה את השבת if its שחיטה is שלמים and if the שוחט acted בשוגג he needs to bring a קרבן חטאת
- 3) Third הקדמה – טעותים potential
- a) here are the kinds of טעותים that count as a שוגג in this סוגיא
- i) שבת that the day is נתעלמה הימנו
- ii) דוחה שבת isn't שלמים that נתעלמה הימנו – for example הלכה
- iii) The person was טועה on a fact – for example he thought that a תינוק was של שבת when in fact it was שבת של ערב שבת or he thought that he was being שוחט a קרבן שלמים when in fact he was being שוחט a קרבן פסח
- 4) Fourth הקדמה
- a) The potential טעות in the משנה דתינוקות is a טעות in fact
- 5) Fifth הקדמה
- a) When the משנה later refers to קרבן פסח that was לשמו שלא נשחט – namely for שלמים – the גמרא means that there was an "עקירה" from פסח to שלמים
- b) When the משנה later refers to שלמים that were נשחט for קרבן פסח the גמרא means that there was an "עקירה" from שלמים to קרבן פסח
- 6) Sixth הקדמה
- a) כולי עלמא agree that there is an עקירה where a person is מדעת – namely where there was no טעות in fact and the שוחט intentionally intended to be עוקר the קרבן עוקר from פסח to שלמים or from שלמים to פסח
- 7) Seventh הקדמה
- a) There is a מחלוקת in מסכת מנחות whether there is an עקירה where a person is עוקר בטעות

- b) Later in this דיבור we'll analyze what constitutes עקירה בטעות
- 8) sixth הקדמה
- a) a טעות in fact can simultaneously
- i) serve as the טעות that makes a case on שבת count as a שוגג instead of a מזיד
 - ii) serve as the טעות that makes a person count as a טועה בדבר מצוה
 - iii) serve as the טעות that makes a case count as עקירה בטעות
- b) a טעות on שבת ממנו הלכה or נתעלמה ממנו שבת
- i) can serve as a טעות that makes a case count as a שוגג instead of a מזיד on שבת
 - ii) but can't serve as the טעות that makes a case count as עקירה בטעות or as a טועה בדבר מצוה
- 9) Ninth הקדמה based on דף סב: and מהרש"א here at אליעזר ר' ה"ה ר' אליעזר
- a) If קרבן פסח for נשחט are שלמים then
- i) for a reason not relevant here ר' אליעזר says the קרבן is פסול and the שחיטה isn't דוחה שבת and
 - (1) if there were any of the potential טעותים that serve to make a case count as a שוגג there's a חיוב to bring a קרבן חטאת
 - (2) note that even a טעות in fact won't be פוטר from חטאת for ר' אליעזר since we've established that ר' אליעזר holds that טעות בדבר מצוה is חייב
 - ii) ר' יהושע says
 - (1) Although there was a חילול שבת because the קרבן became a קרבן שלמים that isn't דוחה שבת
 - (a) The שחיטה is כשירה for a reason not relevant here
 - (b) If there was a טעות other than a טעות in fact the שוחט counts as a שוגג and needs to bring a קרבן חטאת
 - (c) If there was a טעות in fact then
 - (i) The case counts as a שוגג and still there is no חטאת because
 - (ii) The טעות in fact makes the case count as a טועה בדבר מצוה
 - (iii) The fact that the קרבן is כשר means that the שוחט did a דהו כל דהו מצוה
- b) שאלה
- i) What if there was עקירה בטעות in this case because there was a טעות in fact and we follow the מאן דאמר who says that עקירה בטעות לא הויא עקירה
- c) ר' אליעזר תשובה
- i) ר' אליעזר would agree that the קרבן is כשר because it never changed from זבחים to קרבן פסח and it follows that "עשה מצוה כל דהו" and that the שחיטה wasn't דוחה שבת

- ii) The case counts as שוגג based on whatever טעות happened to make the case count as עקירה בטעות
 - iii) the שוחט needs to bring a הטאת even if the טעות was a טעות in fact because we've established that ר' אליעזר holds that טועה בדבר מצוה is חייב and it's of no avail that כל דהו עשה מצוה כל דהו
 - d) ר' יהושע for תשובה
 - i) It's a פשיטות that for ר' יהושע the דין remains that there's no חיוב הטאת based on the טעות in fact and כל דהו עשה מצוה כל דהו
- 10) Tenth הקדמה
- a) A פסח that was קרבן פסח that was נשחט שלא לשמו (meaning for שלמים) is פסול for a reason not relevant here
 - b) Obviously this applies only where the קרבן actually changes to a קרבן שלמים
 - i) Either because there was מדעת עקירה
 - ii) Or there was בטעות עקירה and we follow the שיטה of the דאמר that עקירה בטעות היא עקירה
- 11) משנה
- a) רישא
 - i) הפסח ששחטו שלא לשמו [כלומר לשלמים] בשבת חייב עליו הטאת
 - ii) This ר' יהושע and ר' אליעזר דין applies both for
- 12) רש"י as explained by גמרא
- a) קשיא
 - i) Since there's a חיוב to bring a קרבן הטאת it must be that there was an עקירה that changed the קרבן into a קרבן שלמים and that the שוחט was a שוגג
 - ii) The משנה obviously holds that the case counts as a שוגג presumably because there was a טעות
 - iii) This is a קשיא to the דאמר who says that עקירה בטעות לא היא עקירה and the קרבן remained a קרבן פסח that's דוחה שבת
 - b) תירוץ
 - i) It's possible that the משנה holds that עקירה לא היא עקירה
 - ii) And the רישא deals with עקירה מדעת where there was no טעות in fact and the reason that the רישא says the case counts as a שוגג because הלכה ממנו הלכה and we've established that עקירה counts as מדעת despite this עקירה
- 13) ד"ה פסח ששחטו at מהרש"א
- a) רש"י could also have said that the רישא counts as a שוגג and עקירה מדעת because נתעלמה ממנו שבת the same as רש"י says for another אוקימתא that we'll deal with below

14) סיפא of the משנה – part 1 of the המשך

- a) where the הזבחים ששחטן לשם פסח בשבת and קרבן פסח for ראויין weren't בהמות שאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח בשבת and it's not possible to make a טעות in fact
- b) ר' יהושע agrees with ר' אליעזר that the person is חייב to bring a חטאת because טועה בדבר מצוה other than a טעות in fact doesn't count as a מצוה

15) רש"י

- a) שאלה
 - i) What טעות did he make to count as a שוגג who needs to be bring a חטאת
- b) תירוץ
 - i) דוחה את השבת שאר זבחים aren't הלכה that נתעלמה ממנו or נתעלמה ממנו שבת

16) סיפא of the משנה – part 2 of the המשך

- a) where the הזבחים ששחטן לשם פסח בשבת and קרבן פסח for ראויין were בהמות the person made a טעות in fact and forgot that he was already מקדיש this בהמה for a זבח different
 - i) ר' יהושע says he's חייב to bring a חטאת and ר' אליעזר פטור he's
 - ii) The דף סב: at ר' יהושע and ר' אליעזר מחלוקת between is based on the two מחלוקת דף סב: and דף עב. that were mentioned in the הקדמות
 - (1) טעה he says that דף עב. at תינוקות of משנה because in the פטור ר' יהושע טעה says דף סב: at ר' יהושע and we've seen that טעה בדבר מצוה ועשה מצוה כל דהו פטור the case of הזבחים שאר כל דהו counts as טעה בדבר מצוה ועשה מצוה כל דהו
 - (2) says משנה דתינוקות in ר' אליעזר because we've seen that ר' אליעזר חייב says טעה בדבר מצוה even if טעה בדבר מצוה כל דהו
 - iii) שאלה }
 - (1) since there was a טעות in fact the case counts as בטעות עקירה and we've established that the גמרא assumes that עקירה לא היא עקירה
 - iv) תשובה
 - (1) That's correct and that's why the קרבן in fact continues to be a שלמים
 - (2) But חייב isn't השבת את דוחה and that's why ר' אליעזר says there's a חייב to טועה בדבר מצוה ועשה מצוה כל דהו ר' יהושע and חטאת needs to rely on חייב חטאת to explain why there's no חטאת

17) ד"ה פסח ששחטו at מהרש"א

- a) Since part 2 of the סיפא deals with where there's a טעות in fact that for ר' יהושע explains why the case counts as טועה בדבר מצוה
- b) The same טעות explains why the person counts as a שוגג and this is why רש"י here doesn't need to say that it's because נתעלמה ממנו שבת or נתעלמה ממנו הלכה that the person counts as a שוגג

18) ד"ה ר' אליעזר at מהרש"א

a) קשיא

- i) To explain the שיטה of ר' אליעזר that there's a חטאת part 2 in the סיפא
- ii) Instead of saying that ר' אליעזר says that מצוה is חייב even if עשה מצוה כל דהו
- iii) why doesn't רש"י explain more simply that
 - (1) based on the גמרא at דף סב: as discussed in the הקדמות
 - (2) the קרבן is פסול so דהו כל דהו לא עשה מצוה

b) תירוץ

- i) We also established in the הקדמות that ר' אליעזר says the קרבן is פסול only if there is an עקירה
- ii) And we're now at a point in the סוגיא where we say that the סיפא deals with עקירה בטעות לא הויא עקירה and holds that עקירה בטעות
- iii) it follows that
 - (1) for ר' יהושע the person was עושה מצוה כל דהו the same as for ר' אליעזר
 - (2) and that's why רש"י needs to say that ר' אליעזר is מחייב to bring a חטאת because he holds that מצוה isנ't פוטר even if דהו כל דהו עשה מצוה

19) המשך of the משנה

- a) ר' אליעזר asked a קשיא on why ר' יהושע agrees that in the רישא there's a חטאת to bring a קרבן חטאת while ר' יהושע holds that there's no חטאת to bring a קרבן חטאת – the precise קשיא that ר' אליעזר asks isn't relevant here
- b) ר' יהושע answers that
 - i) In the רישא the person was שינה
 - (1) from קרבן פסח that's a "דבר המותר" and is דוחה שבת
 - (2) to שלמים that's a "דבר האסור" and isn't דוחה שבת
 - ii) While in the סיפא the person was שינה
 - (1) from שלמים that's a דבר האסור that's not דוחה שבת
 - (2) to קרבן פסח that's a דבר המותר that's דוחה שבת

20) המשך of the גמרא

- a) מהרש"א as understood by קשיא
 - i) Why does ר' יהושע need to set out this תירוץ based on שינה
 - ii) When we've already explained that
 - (1) The רישא deals with עוקר מדעת where there was no טעות in fact and it follows that there's a חטאת even for ר' יהושע because the person wasn't טועה בדבר מצוה

(2) While the סיפא deals with בטעות עקירה because there was a טעות in fact that for יהושע ר' counts as a מצוה בדבר טועה and the person was also עושה מצוה קרבן חטאת from bringing a פטור and it follows that the person is

21) ד"ה הא לא דמי at תוספות

a) In effect the גמרא asks that in the רישא since there is no מצוה בדבר טעות the דין for שינה לדבר המותר ר' יהושע would have been חייב even if the case involved

22) ד"ה לישני לי' at מהרש"א

a) קשיא

i) why doesn't תוספות also explain that the גמרא also asks that in the סיפא where the person is מצוה בדבר טועה the דין for יהושע ר' would have been פטור even if the case involved האסור שינה לדבר

b) תירוץ

i) We've already explained that the גמרא is מדייק the פרטים of the דין of טועה בדבר משנה דתינוקות מצוה from the

ii) Now

(1) In the משנה דתינוקות although there was no actual שינוי from a דבר האסור to a דבר המותר

(2) Still the משנה deals with a person who thought he was holding the תינוק whose מילה is דוחה שבת and this case is more similar to שינה לדבר המותר than to שינה לדבר האסור

(3) And that's why תוספות says that the גמרא in its קשיא asks that the משנה implies that even where שינה לדבר המותר there's a פטור only if there's a טעות that counts as מצוה בדבר טועה

iii) But because the משנה דתינוקות teaches nothing about שינה לדבר האסור there is no assumption that the משנה would say that טעה בדבר מצוה is פטור even where שינה לדבר האסור

23) ד"ה לישני לי' at מהרש"א of המשך

a) קשיא

i) We've established from the משנה דתינוקות for יהושע ר' that טעה בדבר מצוה is פטור from bringing a קרבן חטאת only if דהו כל דהו עשה מצוה

ii) Why doesn't the גמרא suggest that the רישא and the סיפא both deal with טועה but that in the רישא he wasn't דהו כל דהו עושה מצוה while we've explained that ר' יהושע according to the גמרא at דף סב: holds that in the סיפא the person was עושה מצוה כל דהו

b) תירוץ

i) We've established that the גמרא needs to say that the רישא deals with עקירה טועה בדבר מצוה where there's no טעות in fact that's necessary for

24) מהרש"ל

- a) גמרא to the קשיא
 - i) Now that the משנה in the end mentions the point that the רישא deals with שינה לדבר האסור and the סיפא deals with שינה לדבר המותר
 - ii) Now
 - (1) Why does the גמרא assume that the רישא deals with עקירה מדעת and there was no טעות in fact
 - (2) When the גמרא could instead say that the רישא as well as the סיפא deals with where there was a טעות in fact and the חיוב in the רישא comes about because שינה לדבר האסור
- b) תירוץ
 - i) We've established that the רישא needs to deal with עקירה מדעת for the מאן דאמר who says עקירה בטעות לא היא עקירה
 - ii) Because otherwise the קרבן פסח remains a קרבן פסח that's דוחה שבת
- c) קשיא
 - i) At least in the סיפא it's clear that ר' יהושע is פוטר based on מצוה בדבר מצוה
- d) תירוץ
 - i) Yes but in the סיפא the person was שינה לדבר המותר
- e) Note by the way that
 - i) "ומה בעי ר' יהושע לשנויי לי שינויא אחריתי" ends his קשיא with these words
 - ii) "ומה" should be changed to "ומ" meaning "ומשום הכי"

25) מהרש"א

- a) מהרש"ל to קשיא
 - i) The שיטה of מהרש"ל doesn't answer the קשיא of מהרש"א to תוספות at ד"ה הא לא דמי

תד"ה שקדם ומל

תוספות בד"ה שקדם ומל כו' ה"מ לפלוגי כו' ורישא נמי קמ"ל רבותא דנקט ע"ש כו' עכ"ל לא הוה צריכי להכי דברי שא בקדם ומל א' בע"ש ודאי דלא מצי לאשכוחי בא' מהן למול בשבת וא' אחר השבת דבהא ודאי לא טעי למול בע"ש כיון שאין זמן של א' מהם למול בע"ש ודו"ק:

1) ר' מאיר דבי רבי ינאי as understood by תינוקות of משנה

a) רישא

- i) There was a תינוק to be מל on שבת and a תינוק to be מל on שבת
- ii) A person was מל the תינוק של and on שבת he was מל the תינוק של first שבת בערב שבת ומל ערב שבת
- iii) ר' יהושע is מודה that there's a חיוב חטאת because on שבת there was no דין דיחוי for a תינוק של and it doesn't matter that he did a דהו כל דהו for the תינוק של ערב שבת

רישא	של ע"ש ושל שבת	מילות בערב שבת קדם ומל של שבת בערב שבת	מילות בשבת ולאח"כ של ע"ש בשבת	ר' יהושע חייב דליכא דחי' בשבת דהרי כבר קדם ומל של שבת בע"ש
------	----------------	--	-------------------------------	--

b) סיפא

- i) There is a תינוק to be מל on שבת אחר and a תינוק to be מל on שבת
- ii) On שבת he was מל של אחר השבת
- iii) ר' יהושע is פוטר because there was a דין דיחוי available for the תינוק של and it doesn't matter that for the תינוק שלאחר השבת who was only seven days old the person did no דהו כל דהו

רישא	של ע"ש ושל שבת	מילות בערב שבת קדם ומל של שבת בערב שבת	מילות בשבת ולאח"כ של ע"ש בשבת	ר' יהושע חייב דליכא דחי' בשבת דהרי כבר קדם ומל של שבת בע"ש
סיפא	של אחר השבת ושבת		של אחר השבת	פטור דאיכא דחי' בשבת אע"ג דליכא מצוה כל דהו

2) תוספות

a) קשיא

- i) Why not set out this alternate version in line 3 in the סיפא for the same תינוקות as in the רישא except that he wasn't any מקדים מילה to שבת ערב שבת

לר' יהושע	מילות בשבת	מילות בערב שבת		
חייב דליכא דחי' בשבת דהרי כבר קדם ומל של שבת בע"ש ולא מועיל הא דעושה מצוה כל דהו	ולאח"כ של ע"ש בשבת	קדם ומל של שבת בערב שבת	של ע"ש ושל שבת	רישא
פטור דאיכא דחי' בשבת אע"ג דליכא מצוה כל דהו	של אחר השבת		של אחר השבת ושבת	סיפא
פטור דאיכא דחי' בשבת שים לב דאיכא נמי מצוה כל דהו	מל שניהן		של ע"ש ושל שבת	קשיא תוספות אמאי לא קתני בסיפא

b) תירוץ

i) Part 1

- (1) It's more of a רבותא to teach in the סיפא as in line 2 that there's a פטור for מצוה כל דהו even though there's no מצוה כל דהו בשבת בשבת
- (2) While there's less of a רבותא that there's a פטור in the proposed סיפא in line 3 where there's a מצוה כל דהו for the שבת של ערב שבת who was nine days old on שבת

ii) Part 2

- (1) Note that in the רישא there's also a רבותא that there's a חיוב חטאת because there's no בשבת דחי' and it doesn't avail that the מילה of שבת בשבת is a מצוה כל דהו

3) מהרש"א

- a) תוספות in part 2 asks why דבי ר' ינאי for מאיר ר' don't use the מהלך in line 2 of the following table as a case for the רישא where there's a חיוב חטאת

b) תוספות answers that

- i) ינאי ר' prefer the actual רישא because it teaches that there's a חיוב חטאת even though there was a מצוה כל דהו on שבת
- ii) while in the proposed מהלך in line 2 there's no מצוה כל דהו on שבת for the תינוק of אחר השבת who's only seven days old on שבת

לר' יהושע	מילות בשבת	מילות בערב שבת		
חייב דליכא דחי' בשבת דהרי כבר קדם ומל של שבת בע"ש ולא מועיל הא דעושה מצוה כל דהו	ולאח"כ של ע"ש בשבת	קדם ומל של שבת בערב שבת	של ע"ש ושל שבת	רישא
חייב דליכא דחי' בשבת דהרי כבר קדם ומל של שבת בע"ש שים לב דלא עושה מצוה כל דהו	ולאח"כ של אחר השבת בשבת	קדם ומל של שבת בערב שבת	של אחר השבת ושבת	קשיא אמאי לא קתני ברישא
פטור דאיכא דחי' בשבת אע"ג דליכא מצוה כל דהו	של אחר השבת		של אחר השבת ושבת	סיפא
פטור דאיכא דחי' בשבת שים לב דאיכא נמי מצוה כל דהו	של ע"ש ושבת		של ע"ש ושל שבת	כבר פירשו תוספות אמאי לא קתני בסיפא

c) מהרש"א of מסקנא

- i) The מהלך in line 2 would be a דוחק anyway since neither of the תינוקות is של ערב שבת and it's not מסתבר that a person would be מל either תינוק on ערב שבת

דף עב:

תד"ה באשתו נמי

[דף עב עמוד ב] בד"ה באשתו נמי כו' דפוטר טעה בדבר מצוה אף על פי שלא עשה מצוה כו' עכ"ל ולא תקשי ליה מתניתין דתינוקת דאיכא למימר דלישני בתרא ס"ל כו' מ דפטר לר"י באחד למול אחר השבת כו' וק"ל:

דף עג.

גמרא שחטו שלא לאוכליו פשיטא

[דף עג עמוד א] גמרא שחטו שלא לאוכליו פשיטא כיון דהתם פסול כו' הכא ניהא דניהא ליה למפרך אסיפא דשלא לאוכליו משום דרישא דשלא לשמו קתני משום דקבעי לאפלוגי ר"א ור"י אלא אסיפא קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה למימר דתני סיפא איידי אבל בסמוך דבעי מיניה דבשלא לאוכליו לדברי המקלקל כו' מה תיקון אמאי לא בעי הכי ברישא דשלא לשמו חייב מה תיקון ויש ליישב דברי שא דאיירי בעוקר הקרבן מפסח לשלמים ודאי דתיקון דפסול שלמים הוא ולא מחייב אנותר ידידה כמו אנותר דפסח אבל בסיפא דשלא לאוכליו דמעיקרא היה פסח ועכשיו נמי פסח פסול א"כ מה תיקון וק"ל:

משנה		
רישא דרישא	שחטו שלא לשמו	חייב
סיפא דרישא	שאר כל הזבחים ששחטו לשם פסח	מחלוקת ר' אליעזר ור' יהושע
רישא דסיפא	שחטו שלא לאוכליו	חייב
סיפא דסיפא	שחטו לאוכליו ושלא לאוכליו	פטור

1) הקדמה

- a) on שבת is מקלקל בחבורה because the פטור accomplished nothing

2) Second הקדמה

- a) The ר' אליעזר and ר' יהושע is a רבותא because it sets out a מחלוקת between ר' אליעזר ור' יהושע
- b) All other parts of the משנה are פשוט for reasons not relevant here

3) גמרא

- a) קשיא
- i) Why does the משנה set out the רישא דסיפא that's פשוט
- b) תירוץ
- i) The רישא דסיפא teaches רישא דסיפא because איידי it needs to teach רישא דסיפא
- ii) רישא דרישא teaches רישא דסיפא because איידי it needs to teach רישא דרישא
- c) it teaches רישא דרישא because it's a הקדמה to רישא דרישא that we've established isn't פשוט

4) מהרש"א

- a) קשיא
- i) The רישא דסיפא appears before the רישא דרישא
- ii) Why doesn't the גמרא begin by asking why the רישא דרישא is needed
- b) תירוץ

- i) The גמרא realized from the start that the רישא דרישא is need as a סיפא to הקדמה דרישא
 - ii) But the גמרא didn't realize at first the תירוץ of איידי that explains why the רישא דסיפא is needed
- 5) גמרא
- a) קשיא
 - i) in the רישא דסיפא why isn't the person פטור from bringing a חטאת because the מקלקל בחבורה שלא לאוכליו שחיטה that results in a פסול קרבן is in effect a בחבורה because the שחיטה accomplishes nothing
- 6) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) Why didn't the גמרא begin by asking this קשיא to the רישא דרישא
 - ii) And here
 - (1) the קשיא isn't that רישא דרישא is a פשיטות but is that we don't understand the טעם of the רישא דרישא
 - (2) so it's not appropriate to answer that the דין of רישא דרישא is stated as a סיפא דרישא to הקדמה
 - b) תירוץ
 - i) In the רישא דרישא of רישא דרישא לשמו שלא שחטו where the קרבן changed from פסח to שלמים the שחיטה was מתקן that the דין נותר changed from the דין נותר for פסח to the דין נותר for שלמים
 - ii) That's why the גמרא asked "מאי תיקן" only to the רישא דסיפא of רישא דרישא שלא לאוכליו where the קרבן didn't change to שלמים and the דין נותר also didn't change

תד"ה לדברי האומר

תוספות בד"ה לדברי האומר כו' מיהו אכתי קשה לר"י כיון דס"ד דליכא תיקון כלל במתניתין כו' עכ"ל ואהך גופא דר' אבהו דאמר חוץ מחובל ומבעיר דאפילו בא"צ לכלבו ולאפרו חייב איכא לתמוה הכי מה תיקן אליבא דר"ש וע"ש בתוס' ודו"ק:

- 1) תוספות based on הקדמה
 - a) חייב is מקלקל בחבורה holds that ר' שמעון ר' שמעון
 - b) אין where מקלקל גמור is חייב even for ר' שמעון ר' שמעון that says for ר' אבהו צריך לכלבו ולאפרו
 - c) אין צריך where מקלקל גמור for פטור is מקלקל בחבורה ר' שמעון ר' שמעון that says for ר' יוחנן לכלבו ולאפרו
- 2) משנה
 - a) קרבן חטאת must bring a שוחט and the פסול is קרבן the שחטו בשבת שלא לאוכליו If
- 3) תוספות as explained by גמרא
 - a) קשיא
 - i) nothing so מתקן – he was חטאת – why is there a ר' יוחנן ר' שמעון according to For
- 4) תוספות of המשך
 - a) קשיא
 - i) Why didn't the גמרא ask that in general for ר' שמעון ר' שמעון if there should anyway be no חטאת because the מלאכה of שחיטה is צריכה לגופה and אינה צריכה לגופה holds that פטור is מלאכה שאינה צריכה לגופה
- 5) מהרש"א
 - a) ר' אבהו to קשיא a similar could have asked תוספות
 - i) קשיא
 - (1) How can ר' אבהו ר' שמעון ר' שמעון that says for ר' אבהו ר' אבהו even for מקלקל is חייב even for מקלקל מלאכה שאינה צריכה לגופה is a קלקול the – after all גמור

תד"ה שחטו ונמצא

בד"ה שחטו ונמצא כו' תימה לר"י אמאי פטור והלא לא עשה מצוה כו' עכ"ל וכן יש לתמוה במשכו בעלים כו' דפטור ומיניה מדפריך אי ר"א חטאת נמי כו' דאמשכו בעלים כו' קאי לקמן וק"ל:

- 1) משנה
 - a) If on שבת a person is שוחט a פסח and afterwards it's discovered that the person is פטור from bringing a קרבן חטאת
 - b) If on שבת a person is שוחט a פסח and afterwards it's discovered that משכו the person is also פטור from bringing a קרבן חטאת
- 2) שאלה
 - i) Is it possible that the פטור from a קרבן חטאת for שחטו ונמצא טריפה is based on אונס
- 3) תשובה
 - a) No
 - b) Because
 - i) לאח"כ נודע where חיוב חטאת at גמרא says that there ought to be a חיוב חטאת where שמשכו בעלים because the case doesn't count as an אונס
 - ii) and
 - (1) although the גמרא there doesn't say directly that the same rule applies to שחטו ונמצא טריפה
 - (2) it's מסתבר that the גמרא would apply the same rule for שחטו ונמצא טריפה
- 4) מהרש"א
 - a) If תוספות had asked its קשיא from "שחטו ואח"כ נמצא שמשכו בעלים את ידיהם" instead of from "שחטו ונמצא טריפה" and wanted to prove that the פטור from חטאת isn't based on אונס
 - b) the ראי' from ב' עמוד would have been more direct because the גמרא there says directly that שחטו ואחר כך נודע וכו' doesn't count as אונס

תד"ה אשם וכל א"ד שבו

בד"ה אשם כו' מנא תימרא כו' דהא כ"ע מודו דלאחר עקירה וניתוק היה יכול כו' עכ"ל משמע ליה הכא דמיירי לאחר עקירה וניתוק כיון שמקריבה לעצמו לר"י מסתמא עוקרו וכן נראה מפרש"י דמדר"י מוכח לה מה"ט וק"ל:

בא"ד ומה שפירש ר"י דאי אמרת דבעי עקירה א"ש כו' עכ"ל סתם דבריהם לעיל דברי ר"י הם וק"ל:

בא"ד א"נ דבאשם אזל כו' ולא ידעינן אי הוא עצמו או דמיו וגלי קרא דהוא עצמו כו' עכ"ל לכאורה קשה דגלי קרא וממעט דמיו הא תנן יפלו דמיו כו' ויביא עולה בדמיו כו' ונראה לומר למעט דמיו קודם שיסתאב וכן מה שכתבו בתירוץ קמא ואתא קרא ללמוד על הלכה כו' דהכי גמרינן דכל שבחטאת מתה באשם קרב עולה כו' היינו נמי דקרב נמי בעצמו עולה וה"ה דמיו לאחר שיסתאב וק"ל

דף עג:

רש"י ד"ה מידי הוא טעמא

[דף עג עמוד ב] בפרשי בד"ה מידי הוא טעמא אלא לרב האי תירוצא כו' עכ"ל דלא ניתא ליה למימר כדמעיקרא דרב קאמר שחטו לשם עולה כשר דבעי עקירה ומוקי לה לברייתא כפשטיה ורבי חייא בן גמדא קאמר דלא בעי עקירה וסבר דב"ה נדחין ומוקי לה לברייתא בהכי דא"כ הווי פליגי רב ור' חייא בתרתי ודו"ק:

1) הקדמה

- a) The meaning of "בעי עקירה" and "לא בעי עקירה" in this סוגיא isn't relevant in this מהרש"א

2) גמרא

a) קשיא

- i) It's משמע from a certain מימרא that רב holds that לא בעי עקירה
ii) Yet it's משמע that a ברייתא sets out certain דין that's based on בעי עקירה

b) תירוץ

- i) Actually both רב and the ברייתא say that בעי עקירה

c) קשיא

- i) לא בעי עקירה ר' חייא בר גמדא

d) תירוץ

- i) Must be that both the ברייתא and רב hold לא בעי עקירה
ii) And for its דין the ברייתא doesn't rely on בעי עקירה but on a דין of דיחוי whose details aren't relevant here

e) קשיא – "מידי הוא טעמא אלא לרב"

- i) רב says that for בעלי חיים there is no דין דיחוי and the סוגיא here deals with בעלי חיים
ii) So you've answered nothing for רב

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) why doesn't the גמרא answer that
(1) the purpose of the תירוץ of דיחוי was to support בר גמדא ר' חייא בר גמדא who says outright that לא בעי עקירה
(2) and the תירוץ isn't needed for רב once we explained earlier that both the בעי עקירה and רב say that בעי עקירה

b) תירוץ

- i) ר' חייא בר גמדא and רב מחלוקת between רב and בר גמדא

ii) namely first on whether בעי עקירה and second on whether there's a דין דיחוי for בעלי חיים

ד"ה אלא אמר רב פפא

בד"ה אלא אמר רב פפא כו' ומשום דשלמים הוא וכגון דשחטו בהדיא כו' עכ"ל הלשון
מגומגם קצת דודאי בהכי איירי דשחטו לש פסח שהרי לא נודע לו עדיין שמשכו בעלים
כו' ודו"ק

1) משנה

a) שחטו לקרבן פסח בשבת ולאחר כך נודע שמשכו בעלים את ידיהם פטור מלהביא קרבן

2) גמרא

a) The משנה deals with where it happened that בעלים specifically were מקריב the קרבן
for פסח

3) מהרש"א

a) קשיא

i) there is no need to say that "In this case it **happens**" that the owner made
שחיטה לשם פסח

ii) since we **know** that the שחיטה was לשם פסח since the שוחט who brought the
משכו בעלים את ידיהם that שחיטה that קרבן didn't know until after the

הדרן עלך אלו דברים